Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 12 (1047) ГОД XXI 21 САКАВІКА 1976 г. ЦАНА 60 гр.

Пуцяводныя думкі

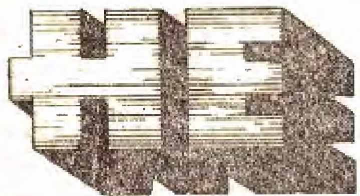
Даследуй усё, хай для цябе на першым месцы будзе розум; дазволь яму кіраваць сабой. І тады, калі ты пакінеш сваё смяротнае цела, ты зробішся несмяротным, і смерць не будзе мець улады над табой.

Піфагор

Ідучы на выбары, падводзім вынікі з выканання папярэдняй выбарчай праграмы, хочам даведацца, якая наша стартавая пляцоўка ў блізкую і далёкую будучыню.

Выбарчая дэкларацыя ФАН, гаворачы аб праграме VI з'езду ПАРП, якая адначасова была і выбарчай праграмай Фронту адзінства народу, сцвярджае, што быў гэта найбольш плённы перыяд у гісторыі ПНР. Тое самае можна сказаць і пра развіццё Беласточчыны.

Славутае беластоцкае прысяпшэнне выйшла далёка за межы ваяводства. І беластоцкія здзяйсненні таксама садзейнічалі росту агульнапольскага плёну. Дзякуючы працавітасці нашага грамадства, а таксама лепшай арганізацыі працы, мінулая пяцігодка падвоіла вартасць прамысловай прадукцыі. У два разы павялічылася таксама асноўная прадукцыя ў будаўніцтве, гэта значыць, у той галіне гаспадаркі, якая мае вельмі важнае значэнне ў памнажэнні ваяводскай маёмасці.

НЕ СТРАЦІЦЬ РАЗГОНУ

Карысныя змены адбыліся ў галінавай структуры прамысловасці. Разгортваецца спажывецкая прамысловасць. Яна, разам з сельскай гаспадаркай стварае прадуктовы комплекс. Разгортваюцца электрамашынабудаўнічая, лёгкая і драўнінная прамысловасці. Уступілі ў строй новыя заводы, якія будуць мець істотнае ўздзеянне на далейшае развіццё Беласточчыны. Шэраг заводаў былі мадэрнізаваны і разбудаваны. Будуюцца новыя аб'екты.

Не менш цікавыя з'явы назіраем і ў сельскай гаспадарцы. Глабальная сельскагаспадарчая прадукцыя ў параўнанні з 1970 годам павялічылася на 32 працэнты і значна перавыканала план. Гэтым самым павялічыўся і ўдзел ваяводства ў пракармленні народу. Каля 20 тысяч гектараў ворнай зямлі і звыш 16 тысяч гектараў лугоў і паш былі меліяраваны. Закончылася электрыфікацыя вёсак. На беластоцкіх вёсках вырасла 28 тысяч новых будынкаў, пачалі выконваць сваю карысную місію 32 вясковыя водаправоды. Вялікі прагрэс адбыўся ў развіцці садова-агароднінная прадукцыі і свінагадоўлі.

Ёсць поспех і ў іншых галінах жыцця. Створаны новыя факультэты на філіі Варшаўскага універсітэта, створаны Інстытут архітэктуры Беластоцкай палітэхнікі, Дзяржаўная лялечная студыя і Дзяржаўная філармонія. Пабудаваны бальніцы ў Лапах і Сямяцічах, акружная паліклініка ў Беластоку і 25 вясковых цэнтраў здароўя.

Заданні пяцігодкі выканалі мы паспяхова, а ў шмат якіх галінах нават перавыканалі. Можам тады сказаць, што добра выкарысталі мы створаныя партыяй і ўрадам магчымасці развіцця.

Сённяшняя Беласточчына з'яўляецца суцэльным арганізмам. У яго вялікія патэнцыянальныя магчымасці дынамічнага развіцця прамысловасці і — нягледзячы на не найлепшыя глебы — сельскай гаспадаркі.

Перспектыўны план развіцця Беласточчыны вызначаецца смелым узлётам. Бачым у ім вялікае павелічэнне ўдзелу ваяводства ў стварэнні нацыянальнага даходу, вырастаюць у ім новыя жыллёвыя і прамысловыя будоўлі. Адбываюцца змены ў грамадска-гаспадарчай структуры. Значная колькасць вясковых людзей ідзе ў прамысловасць. Сельская гаспадарка атрымлівае лепшае тэхнічнае ўзбраенне. Дзяржава пераймае і загаспадарвае велізарныя абшары зямлі. Да 1990 года вырашыцца жыллёвае пытанне. Кожная сям'я мае сваю самастойную кватэру. Кожнаму таксама запэўнена поўная лекарская апека. Наступае далейшае, усебаковае развіццё асветы, культуры, сацыяльных паслуг, усіх галін грамадскага жыцця.

Праграма развіцця Беласточчыны з'яўляецца паказчыкам нашых імкненняў, грамадскай годнасці. Ажыццявіць яе немагчыма без поўнай падтрымкі ўсяго грамадства. Таму вельмі важна ўжо сёння добра абяспечыць стартавую пляцоўку — 76, не страціць таго разгону, які набылі мы за мінулую пяцігодку. Патрэбнае нам другое прыспяшэнне, якое наблізіць нас да вызначанай мэты з поўнай гарантыяй паспяховага прызямлення.

З гэтымі думкамі пойдзем на выбары і аддамо свае галасы за кандыдатаў ФАН!

Софія Цацэрка перамагла ў катэгорыі фальклорнай песні.

Людзі з песенных загонаў

Паўнюткая зала Дома прафсаюзаў у Беластоку прывітала ў нядзелю 28 лютага ўдзельнікаў чарговага агляду „Беларуская песня — 76". Узяць удзел у аглядзе прыехалі і тыя, што спявалі тут ужо няраз (вось хаця б адзін з тых „загонаў поля, на якім вырасла БГКТ" — славуты Гарадок), прыехалі многія і ўпершыню (назавем тут хаця б цікавы вакальны калектыў са Збуча).

Усяго выступіла 81 асоба, у тым ліку 6 салістаў, 4 дуэты і аж 12 калектываў. Ацэньваючы ў нейкай ступені конкурс, трэба сказаць, што на тых песенных загонах выраслі новыя людзі, якія пры добрым жаданні і стараннай падрыхтоўцы могуць дасягнуць многага.

І цікавая з'ява — удзельнікі агляду прывезлі з сабою найбольш народных песень. Дастаткова сказаць хаця б тое, што на 12 вакальных калектываў толькі 3 выступілі з сучаснымі песнямі. Значыць, зацікаўленне фальклорнай песняй пашыраецца.

Што датычыцца вакальных груп, дык зусім неспадзявана вырас мужчынскі калектыў з Дубяжына; ён і заваяваў першае месца ў катэгорыі фальклорнай песні. Другое месца ў гэтай катэгорыі заняў мяшаны хор беластоцкага гарадскога аддзела, а трэцяе месца падзялілі між сабой жаночыя вакальныя калектывы з Арэшкава і Новай Волі. Апрача таго, за фальклорныя песні атрымалі ўзнагароды калектывы з Меляшкоў і Плёсак.

(Працяг на стар. 2)

VIII З'ЕЗД БГКТ

БАНК ДУМАК

ПРАКЛАДЗЕНА ТОЛЬКІ АДНА БАРАЗНА...

Юбілей 20-годдзя Беларускага грамадска-культурнага таварыства і набліжэнне яго VIII з'езду настройваюць да задумы і разважанняў над мінулай і будучай дзейнасцю нашай арганізацыі.

Вядома, адной з асноўных дзялянак працы БГКТ з'яўляецца мастацкая самадзейнасць, і ў гэтым наша таварыства мае вялікія дасягненні: дзесяткі харавых і тэатральных калектываў за мінулыя дваццаць год далі тысячы выступленняў на Беласточчыне, выязджалі ў турнэ ў іншыя рэгіёны нашай краіны, пабывалі ў БССР. Для прыкладу, адзін толькі тэатральны калектыў у Паўлах за дваццаць год свае працы даў 220 выступленняў! Нашыя цэнтральныя агляды „Беларуская песня" на працягу пяці год разрасліся ў праўдзівыя фестывалі, святы нашых родных мелодый.

Аднак, гэта не абазначае, што мы можам задаволіцца дасягнутым ды спачыць сабе на лаўрах. У развіцці мастацкай самадзейнасці мы прайшлі ўсяго толькі адну баразну, а нязмераны абсяг поля ўсё яшчэ ляжыць аблогам.

Даўно ўжо пара заняцца самадзейнымі музыкантамі Беласточчыны. Колькі іх, асабліва гарманістаў, ёсць у кожнай мясцовасці! А ёсць жа і гітарысты, і мандалііністы, і балалаечнікі, і скрыпачы. Аж напрошваюцца штогадовыя раённыя і цэнтральныя агляды іх майстэрства.

Бы чароўныя зярняты, рассыпаны па нашых сёлах і мястэчках самародныя мастакі слова: расказчыкі і гумарысты. Аж дзіву даюся, чаму да гэтага часу мы не заняліся імі, не стварылі ім магчымасці выяўляць свае здольнасці на мясцовай гаворцы са сцэны перад значна шырэйшым колам слухачоў, чым на вяселлях, хрысцінах ці так сабе — у святочны дзень у грамадзе, сабранай на вясковай вуліцы. Гэтых умельцаў якраз і не хапае нашаму самадзейнаму мастацкаму руху. І хоць тут маем дачыненне з саланаватым ды нават гуллівым жартам, але неабходна гэтай справай заняцца зараз жа і ўсур'ёз, не адкладаючы яе на потым.

Не будзем таіць, што рознага роду выступленням нашых самадзейнікаў не хапае вельмі важнага элементу, а іменна — танца. А ў народзе ён жа не забыўся! Дзе-нідзе яшчэ і цяпер нашыя старэйшыя вясковыя танцоры на розных гуляннях выкручваюць такія полькі-трасухі з падскокамі ды галубцамі, што аж дух у грудзях займае! Не пайшлі ў няпамяць і розныя крыжачкі, мяцеліцы і іншыя танцы. Значыць, і гэтым відам народнага мастацтва неабходна заняцца, прыгадаць, адшліфаваць і вывесці яго на сцэну.

Увесь час мы дзівуемся, чаму з рэпертуару нашых тэатральных калектываў не сыходзяць несмяротныя „Мікітаў лапаць", „Пярэстая красуля" ці „Боты", а драмгурткі зусім не спяшаюцца ставіць больш сучасныя п'есы, якія прапануе БГКТ. Прычына тут у тым, што тэатральныя калектывы патрабуюць твораў з жвавым дзеяннем і дыялогамі, зразумелых кожнаму гледачу, насычаных гумарам і камізмам, з невялікай колькасцю дзеючых асобаў. Мы ж ім прапануем расцягнутыя

(Працяг на стар. 2)

(Працяг са стар. 1)

Людзі з песенных загонаў

У катэгорыі сучаснай песні першае месца заняў хор з Гарадка, а другое — хор з Бельскага беларускага ліцэя пад кіраўніцтвам Сяргея Лукашука.

Што датычыцца дуэтаў, дык у фальклорнай песні дуэту з Гарадка Ніна Мушынская — Надзея Парэмбская прызнана першае месца. У катэгорыі сучаснай песні ізноў перамог дуэт з Гарадка (Галена Кот і Ірэна Паўлючук), другое месца прызнана дуэту з Беластока Люба Гаўрылюк — Яўгенія Астапчук, а трэцяе — дуэту дзяўчат-ліцэістак з Бельска Людміла Грайко — Тамара Ільяшук.

З салістамі клопатаў журы не мела. Першае месца ў катэгорыі фальклорнай песні аднагалосна было прызнана Софіі Цацэрка з Баброўнікаў. Ёй і была прысуджана галоўная ўзнагарода конкурсу — узнагарода рэдакцыі „Нівы“. Другое месца заняла Аляксандра Кісялеўская з Нараўкі.

Ніхто не меў сумнення, што ў катэгорыі сучаснай песні першае месца прыпадзе Аляксандру Раманюку з Дубяжына. Такой жа думкі было і журы — занадта адрозніваўся ён ад рэшты спевакоў сваім прыемным голасам і рэпертуарам. Другое месца заняла Тамара Ільяшук з Бельска, а трэцяе падзялілі Людміла Грайко з Бельска і Люба Сабалеўская з Дубіч Царкоўных.

Найлепшыя ўдзельнікі агляду „Беларуская песня-76“ возьмуць удзел у ваяводскім аглядзе савецкай песні, які арганізоўваецца ТППР-ам. Будуць гэта: саліст Аляксандр Раманюк, дуэт з Гарадка Галена Кот — Ірэна Паўлючук і два вакальныя калектывы: жаночы з Гарадка і мужчынскі з Дубяжына. Адным словам, пераможцы, найлепшыя. Жадаем жа ім далейшых поспехаў!

А. Чэчуга
Фота **Я. Цялушэцкага**

У глядзельнай зале.

Хроніка

■ 24 лютага адбылася справаздачна-выбарная канферэнцыя варшаўскага гуртка-аддзела. Са справаздачай выступаў сакратар аддзела Віктар Швед, а пасля яго з ацэнкай дзейнасці праўлення і яго прэзідыума — старшыня рэвізійнай камісіі Юрый Туронак. У дыскусіі ўзялі ўдзел Павел Бусловіч, Мікалай Данілюк, Уладзімір Сабалеўскі, Міхась Зынчэўскі, Хведар Галёнка, Уладзімір Станкевіч, Юрый Туронак, Павел Гілеўскі і старшыня ГП БГКТ Мікалай Самоцік. Закранулі яны такія справы, як увядзенне новых форм працы, пашырэнне супрацоўніцтва з Домам савецкай культуры ў Варшаве і Украінскім таварыствам, паляпшэнне працы бібліятэкі. аднаўленне дзейнасці студэнцкага гуртка ў інтэрнаце на вул. Смычковай і т.д. Затым адбыліся выбары 11-асабовага праўлення, трохасабовай рэвізійнай камісіі і дэлегатаў на VIII з'езд БГКТ. Прэзідыум праўлення складаецца з наступных асоб: Аляксандр Баршчэўскі — старшыня, Хведар Галёнка — намеснік старшыні, Мікалай Данілюк — таксама намеснік старшыні, Тамара Гаворка — сакратар і член прэзідыума Віктар Швед.

Дэлегатамі на VIII з'езд БГКТ, які адбудзецца ў канцы мая, выбраны: Аляксандр Баршчэўскі, Тамара Гаворка, Хведар Галёнка, Мікалай Данілюк, Валянцін Пацэвіч, Кастусь Сахарчук, Віктар Швед, Юрка Туронак і Юрка Чарняўскі.

■ Справаздачна-выбарныя сходы адбыліся ў канцы лютага ў гміне Крынкі.

У Крушынянах пасля абмяркоўкі дзейнасці гуртка прысутныя выбралі праўленне гуртка: Галіна Брастоўская — старшыня, Аліцыя Халецкая — сакратар, Ева Паплаўская — скарбнік.

А ў Крынках праўленне гуртка складаецца з наступных асоб: Генадзь Казлоўскі — старшыня, Крыстына Вышатчевіч — сакратар, Уладзімір Пучкевіч — скарбнік, члены праўлення — Уладзімір Налівайка і Янка Чыкель.

Дэлегатам гэтых двух гурткоў выбраны Генадзь Казлоўскі.

■ Таксама і ў Гуранах адбыўся нядаўна справаздачна-выбарны сход, на якім усе члены гуртка аплацілі членскія складчыны за 1976 год. У новае праўленне выбраны: Іван Аляксеюк старшыня, Уладзімір Субета — сакратар, Рыгор Турыч — скарбнік. Дэлегатам выбраны Іван Аляксеюк.

■ У гміне Бельск справаздачна-выбарныя сходы адбыліся ў Галадах, Трашчотках і Пасынках.

У Галадах новае праўленне ўзначальвае Янка Грыгарук, сакратаром з'яўляецца Ірэна Барташук і скарбнікам Зінаіда Бобік. Дэлегатам на з'езд паедзе Янка Грыгарук.

У Пасынках бэтэкатоўцы пасля зацвярджэння плана працы на бягучы год выбралі новае праўленне: Валянціна Грыгарук — старшыня, Лідзія Манаховіч — сакратар, Аляксандр Васільчук — скарбнік, Валянціна Ігнацюк — член праўлення. Ад імя гуртка паедзе на з'езд БГКТ Уладзімір Весялоўскі.

У Трашчотках у склад праўлення ўвайшлі: Валянціна Дзем'янюк — старшыня, Софія Іванюк — сакратар, Софія Дзем'янюк — скарбнік і Яўген Раманюк — член праўлення.

■ Гурткі БГКТ у Крывой і Шчытах, што ў гміне Орля, таксама падсумавалі сваю дзейнасць у мінулай кадэнцыі і прынялі план працы да канца 1976 года і выбралі новае праўленне сваіх гурткоў.

Члены гуртка БГКТ у Шчытах паверылі функцыю старшыні Лявону Анопіку, функцыю сакратара — Яўгеніі Качаноўскай, скарбніка — Уладзіміру Шарала і члена праўлення — Валянціне Міхальчук.

У Крывой выбраны наступны склад праўлення гуртка: Мікалай Семянюк — старшыня, Мікалай Пракапюк — сакратар, Сцяпан Пракапюк — скарбнік і Ірэна Грыгарук — член.

■ На сваім справаздачна-выбарным сходзе бэгэкатоўцы з Паўлаў (гміна Заблудаў) выслухалі справаздачу і абмеркавалі далейшыя напрамкі працы гуртка. Найбольш ўвагі прысвяцілі развіццю мастацкай самадзейнасці. У склад новага праўлення выбраны: Валянціна Мароз — старшыня, Галена Анафрыюк — сакратар, Васіль Андрэюк — скарбнік і Мікалай Нікіцюк — член праўлення.

На з'езд БГКТ паедзе Валянціна Мароз. (мх)

Пракладзена толькі адна баразна...

(Працяг са стар. 1)

драмы з маналогамі, што і за гадзіну нельга ўсяго выгаварыць, нават, каб чалавек тараскацеў, бы з кулямёта, нудныя, з аграмаднай колькасцю асобаў і скамплікаванымі дэкарацыямі, а пры гэтым такія „мондрыя“, што і разабрацца ў іх сэнсе немагчыма. Нашым драмгурткам патрэбны п'есы строга разлічаныя на самадзейную сцэну, а не на прафесіянальны тэатр са стоасабовым калектывам дыпламаваных акцёраў.

Дагэтуль мы нічога не зрабілі, каб разбудзіць у нашым асяроддзі зацікаўленне да тэатра паэзіі. Не рыхтуем і не рассылаем адпаведных для гэтай формы самадзейнасці матэрыялаў. А пры сённяшнім ужо высокім узроўні агульнай адукацыі, а таксама багатым выбары розных дапаможных тэхнічных сродкаў, як магнетафоны, электрычнае святло і г.д., якім жа цудоўным бляскам і непаўторнай красой могуць заззяць на сцэне творы беларускіх паэтаў!

Неяк забыліся мы і пра дэкламатарскія конкурсы. Год некалькі таму назад праводзіліся яны хоць для школьнай моладзі, але чамусьці заняпалі, вядома, з-за нашай жа нядбайнасці. Неабходна іх адрадзіць і то ў шырэйшым плане: для школьнай моладзі і для дарослых, на вершаваныя і на празаічныя творы. Майстрам сцэнічнага слова здаўна вядома, што якраз дэкламацыя дарослага чалавека зусім не меней цікавая для слухачоў, чым дэкламацыя школьнікаў, а празаічны твор з'яўляецца магутным канкурэнтам верша і ўспрымаецца нават лепш за яго.

Як пераканаўча сведчаць раённыя і цэнтральныя агляды конкурсу „Беларуская песня“, фальклорныя творы ўжо пераважаюць над прафесіянальнымі песнямі (г.зн. напісанымі кампазітарамі) і па колькасці і па якасці выканання. Таму і паўстае пытанне: ці не пара ўжо цалкам аддзяліць гэтыя два віды песень і арганізаваць два незалежныя конкурсы: адзін на беларускую народную песню, другі ж — на беларускую прафесіянальную песню. Гэта толькі для дабра беларускай прафесіянальнай песні, з думкай, каб яна цалкам не згубілася сярод фальклорных твораў.

Пара ўжо, каб нашыя гурткі ў супрацоўніцтве з іншымі мясцовымі грамадскімі і маладзёжнымі арганізацыямі паставілі сабе ганаровае заданне: у кожнай гміне рэгулярна працуе беларускі харавы і дзейнічае хоць адзін тэатральны калектыў. Гэта ўжо пад сілу нам!

Нельга забываць таксама і пра іншыя постаці народнага мастацтва, выяўляць народных творцаў і заахвочваць іх да працы. Гэтаму ж добрую паслугу могуць зрабіць розныя (раённыя і цэнтральныя) выстаўкі народнай разьбы, ткацтва, жывапісу, вышыўкі, плеценых і ганчарных вырабаў і іншых. А калі ў іх прымуць удзел народныя ўмельцы, пакажуць наведвальнікам свой варштат і працу на ім ды будзе магчымасць набыць паказаныя творы і вырабы, дык поспех такіх мерапрыемстваў — гарантаваны!

М. Гайдук

Telewizja Warszawa

Sobota — 20.III. 8.45 Życzę szczęścia — film fab. radz. 10.00 Dla szkół: Pr. dla najmł. 13.25 Tech. Rol. Mat. 14.10 Hod. zwierz. 14.40 Red. Szk. Zap. 14.50 Pr. I prop. 15.05 Pr. dnia. 15.10 Obiektyw. 15.30 Sport. 17.15 Sobota mł. 18.05 Pr. publ. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Pr. rozr. 21.40 Dzien. 22.00 Sport. 22.10 Teatr Kom. Nie trzaskać drzwiami. 23.10 Opow. Star. Pana.

Niedziela — 21.III. 6.05 Tech. Rol. Mat. 6.35 Hod. zwierz. 7.05 Alarm przeciwpoż. trwa. 7.15 Now. w domu i zagr. 7.40 Bieg po zdr. 7.55 Pr. dnia. 8.00 Dzien. 8.15 Sport. 8.20 Z albumu chopin. 9.00 Teleranek. 10.30 Antena. 10.55 Koncert muz. pol. 12.00 Dzien. 12.50 Piórk. i węglem. 13.20 Bajk. konc. życz. 14.25 Poezja pol. 14.50 Spotkania i powroty. 15.20 Los. Duż. Lot. 15.35 Ze Śląskiem przez kraje i kont. 16.35 Wiosna panie sierżańcie — film fab. 18.15 Tele-Echo. 19.15 Wieczor. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Gniazdo — film fab. 22.05 A. Majewska zaprasza. 22.50 Sport.

Poniedziałek — 22.III. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 15.50 NURT. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Zwierzyniec. 17.40 Echo stad. 18.00 Marzenia a rzeczywistość — film ser. 19.00 Szare na złote. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Teatr TV. J. Conrad: Smuga cienia. 21.40 Kwadrans dla H. Frąckowiak. 22.05 Dzien. 22.15 Ogłoszenia.

Wtorek — 23.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Mat. 8.30 Marzenia a rzeczywistość — film ser. 10.00 Dla szkół: J. pol. kl. III lic. 11.05 kl. III—IV lic. 12.00 kl. VIII. 13.25 Tech. Rol. Fiz. 14.30 Upr. rośl. 16.25 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Na wielk. i mał. ekr. 17.30 Studio Mł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.35 Wykryć szpiega — film fab. radz. 21.50 Świat i Polska. 22.40 Dzien. 22.55 Wieczor. serenady.

Środa — 24.III. 6.00 Tech. Rol. Fiz. 6.30 Upr. rośl. 7.30 Wykryć szpiega — film fab. radz. 12.45 Tech. Rol. Mat. 13.25 Wskaz. met. 15.25 NURT. 15.55 Pr. dnia. 16.00 Dzien. 16.10 Obiektyw. 16.30 Pr. dla dzieci. 17.05 Los. Mał. Lot. 17.20 P. nożna: Polska—Argentyna. 19.10 Przyp. radz. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Tak długa nieobecność — film fab. 21.55 Dzien. 22.10 Żywoty instr.

Czwartek — 25.III. 6.00 Tech. Rol. Wskaz. met. 6.30 Mat. 8.30 Film fab. 13.25 Tech. Rol. J. pol. 14.30 Chem. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Ekran z brat. 18.05 Poligon. 18.30 Ostatni wolni indianie. 19.05 Gody w Godowie. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Przyp. radz. 20.30 Detektyw ze stacji Union — film fab. USA. 22.00 Pegaz. 22.45 Dzien.

Piątek — 26.III. 6.00 Tech. Rol. J. pol. 6.30 Chem. 9.35 Detektyw ze stacji UNION — film fab. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Obiektyw. 17.00 Pora na Telesfora. 17.35 Malarstwo i Film. 18.50 Człowiek i przyr. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.15 Sport. 20.25 Terrarium. 21.05 Drogowskazy. 21.50 Dzien. 22.05 Epoka braci Lumiere.

Кіно

Białowieża Yrikо moja miłość — radz. 23—24. Śmiercionośny ładunek — USA. 25—26. Doktor Judym — pol. 27—28.

Czeremcha Mania wielkości — fr. 23—24. Dajcie sensację na jedną stronę — wł. 27—28.

Czyże Sześć niedźwiedzi i klown Cebulka — czes. Szczęśliwego Nowego Roku — fr. 24—28.

Dubicze Cerkiewne Był sobie drozd — radz. Queimada — wł. 24—28.

Gródek Flip i Flap w legii cudzoziemskiej — RFN 27—28.

Kleszczele Dzieci Don Kichota — radz. 23—24. Żeglarz znad Dunaju — węg. 25—26. Niezwykłe przygody Włochów w Rosji — radz. 27—28.

Michałowo Szczęśliwego Nowego Roku — fr. 23—24. Przerwana pieśń — buł. 25—26. Romanca o zakochanych — radz. 27—28.

Mielnik Kamo ostatnia misja — radz. 25 Grzech Antoniego Grudy — pol. 27—28.

Milejczyce Cudowny kożuszek — węg. 23—24. Żona Jana — fr. 25—26. Niezwykłe przygody Włochów w Rosji — radz. 27—28.

Narew Orzeł i reszka — pol. Adaś i Ola — czes. 24—28.

Narewka Zielona ściana — per. Aresztuję cię przyjacielu — USA 24—28.

Nurzec Przygody psa Cywila — pol. 23—24. Kapitan Mikula Mały — jug. 25—26. Ostatni wiosenny śnieg — wł. 27—28.

Orla Peppino podbija Amerykę — wł. Kobieta z lancetem — radz. 24—28.

Rajsk Polska gola! — pol. Odstrzał — USA. 24—28.

W dniu 9 marca 1976 roku zmarł w wieku 80 lat

BAZYLI ŁOSZKIEWICZ

**emerytowany nauczyciel, długoletni kierownik szkoły w Orli, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.
Odszedł prawy, szlachetny człowiek, który życie swoje poświęcił wychowaniu młodzieży.**

Cześć Jego Pamięci!

Wyrazy serdecznego współczucia

RODZINIE

składają:
Dyrekcja, Rada Pedagogiczna, Rada Zakładowa, POP, Komitet Rodzicielski oraz młodzież szkoły w Orli.

K 931-1

B.Z.Graf. Zam. 655 F-2

ЛЮДЗІ БГКТ

Вінцук Склубоўскі

Усё сваё жыццё ён прысвяціў вучобе, службе справядлівасці і грамадскай працы.

Як большасць прадстаўнікоў старэйшага пакалення беларускай інтэлігенцыі, паходзіць Вінцук Склубоўскі з сялянскага асяроддзя. Нарадзіўся ён у 1911 годзе ў вёсцы Малышкаўшчына, што на Ашмяншчыне. У бацькоў было тры гектары слабенькай зямлі ды дзевяцёра дзяцей на ўтрыманні. Нясоладка жылося гэтай сямейцы: хто толькі падрастаў, адразу ішоў да багатых гаспадароў у парабкі. Калі Вінцук пайшоў у школу, свет, адчынены перад ім вучобай, цалкам запаланіў хлапечае ўражлівае сэрца. За дзве зімы ён закончыў чатыры класы ў сваім сяле і падаўся ў сямігодку ў мястэчка Гальшаны. І хоць даводзілася яму наведваць урокі ўсяго ад пакровы і да вялікадня, ён не толькі паспяхова пераходзіў з класа ў клас, але належаў да самых лепшых вучняў у школе. Здольным і працавітым хлопцам заапекавалася кіраўнік школы З. Дважэцкая і дапамагла яму ўладкавацца ў віленскай гімназіі. Зарабляючы на сваё ўтрыманне заняткамі з дзяцьмі заможных вільнян, ён канчае гімназію, а затым паступае на факультэт права Віленскага універсітэта, які заканчвае ў 1939 г. І будучы студэнтам распачаў сваю палітычную дзейнасць. Увайшоў у блізкія сувязі з прадстаўнікамі беларускага і польскага прагрэсіўнага руху ў Вільні, у тым ліку з Рыгорам Шырмам і Максімам Танкам. У 1935 г. уступіў у Таварыства беларускай школы.

— Гэта быў вельмі цяжкі час, — успамінае В. Склубоўскі. — ТБШ перажывала крытычны момант. Дэфензіва і паліцыя разграміла большасць гурткоў, многія дзеячы былі арыштаваны. Неабходна было адрадзіць арганізацыю, правесці з'езд і ўдыхнуць у яе рады новыя сілы. Але таксама вядома было, што легальны з'езд разгроміць паліцыя, а за арганізаванне нелегальнага з'езду пагражала афіцыяльнае закрыццё арганізацыі санацыйнымі ўладамі ды масавыя арышты. Вось мы пайшлі на хітрасць: з'езд склікалі ў Вільню і дэлегатам паведамілі аб месцы яго працы, уладам жа выслалі паводле абавязваючых прадпісанняў паведамленне аб з'ездзе, але не ўказалі месца яго працы. Такім чынам з'езд быў і легальны і нелегальны. Ён удаўся, абнавіў арганізацыю, уліў у яе членаў запал да працы.

На з'ездзе В. Склубоўскі быў выбраны старшынёй Цэнтральнага гуртка ТБШ у Вільні і членам Галоўнага праўлення арганізацыі. Ён вядзе актыўную арганізацыйную дзейнасць, змяшчае артыкулы ў органе ТБШ „Беларускі летапіс", піша, між іншым, аб Кастусю Каліноўскім. Адначасова таварышы з КПЗБ даручаюць яму ў канцы 1935 г. вельмі важныя абавязкі галоўнага і адказнага рэдактара легальнай газеты Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі „Наша воля".

У Беларускай Савецкай Энцыклапедыі пра „Нашу волю" чытаем, што яна „выступала супраць фашызацыі грамадскага жыцця буржуазнай Польшчы, прапагандавала праграмныя і тактычныя лозунгі народнага фронту, змяшчала матэрыялы пра забастоўкі рабочых, артыкулы на абарону беларускай нацыянальнай культуры, мовы, друкавала творы беларускіх пісьменнікаў — М. Танка, М. Васілька, М. Засіма, М. Машары, А. Іверса" (т. VII, с. 462).

У часе гітлераўскай акупацыі В. Склубоўскі быў вывезены на прымусовую працу ў Германію. Вызваленне Савецкай Арміяй ён дачакаўся ў Вроцлаве і адразу паступіў на працу ў Вроцлаўскім апеляцыйным судзе. Потым ён працуе ў судах у Тшэбніцы, Новай Солі, Гажове Вялікапольскім, Зялёнай Гуры, Любліне. У 1957 г. В. Склубоўскі прыязджае ў Беласток і з таго часу па сённяшні дзень працуе ваяводскім суддзёй у Беластоку.

Адразу пасля прыезду ў Беласток В. Склубоўскі наладзіў сувязь з БГКТ і „Нівай". Пачаў выкладаць гісторыю Беларусі на аддзяленні беларускай філалогіі Завочнай настаўніцкай студыі, напісаў цыкл гутарак па гісторыі Беларусі для беларускіх перадач Беластоцкага радыё, у „Ніве", альманахах „Белавежа" і беларускіх календарах паявіліся яго цікавыя артыкулы і апавяданні. Ад пачатку студзеня 1958 г. і па сённяшні дзень В. Склубоўскі рэгулярна, кожны панядзелак, у грамадскім чыне, бясплатна праводзіць у памяшканні БГКТ, на вул. Варшаўскай 11, юрыдычныя кансультацыі для насельніцтва Беласточчыны. На працягу 18 год гэтай самаахвярнай дзейнасці ён ужо даў дзесяткам тысяч людзей каштоўныя праўныя парады.

V з'езд БГКТ выбраў яго членам Галоўнага праўлення і старшынёю нашай арганізацыі. На гэтай грамадскай пасадзе ён працаваў з 1967 па 1970 г.г. і ўнёс вялікі ўклад у дзейнасць нашага таварыства. І цяпер В. Склубоўскі з'яўляецца членам Галоўнага праўлення БГКТ.

В. Склубоўскі ўзнагароджаны Залатым Крыжам Заслугі, медалямі Х-годдзя ПНР і 1000-годдзя Польшчы, знакам „Заслужаны для Беласточчыны" і іншымі.

Мікалай Гайдук

У ШКОЛЬНАЙ БІБЛІЯТЭЦЫ

Даволі багаты кнігазбор і шмат часопісаў мае бібліятэка ў Беларускім ліцэі імя Б. Тарашкевіча ў Бельску Падляшскім. Вучні ахвотна прыходзяць сюды на практычныя заняткі, якія вядзе настаўніца Зінаіда Красоўская.

Фота Я. Цялушэцкага

Мой ліцэй, мой клас...

Зусім выпадкова трапіў мне ў рукі № 6 „Нівы" з артыкулам „Калі ласка, у наш ліцэй!". У Варшаве за „Нівай" ісці трэба ў „МПіК", не купіш яе ў кіёску „Рух", таму і гавару, што выпадкова прачытала я гэты артыкул пра Бельскі беларускі ліцэй. А, прачытаўшы яго, я глыбока задумалася. Гэта ж некалькі месяцаў прайшло з таго часу, калі дзяліла я сваё жыццё з жыццём ліцэя. І вось цяпер, калі прыедзеш з ВНУ (вышэйшая навучальная ўстанова — рэд.) дамоў і ідзеш з поезда горадам, паглядзіш на стройны будынак ліцэя, цябе туды штосьці цягне, хочацца ўвайсці ў сярэдзіну, пагутарыць з добра знаёмымі людзьмі, з моладдзю, з педагогамі.

Успамінаць можна доўга, аднак было ў гэтым артыкуле штосьці, што мацней закранула мяне. Рэч у тым, што было тут некалькі слоў пра слаўны IVa клас у гэтым ліцэі. Каб выявіць усю таямніцу, скажу, што гэта ж мой клас! Дружная сям'я, якая 5 чэрвеня 1975 года атрымала атэстат сталасці, пакінула муры дарагой падружкі і пайшла таптаць сцежкі-дарожкі ў будучыню. У гэты ж сонечны дзень дырэктар, выпускаючы ў вырай 100-асабовую грамадку нас — абітурыентаў, сказаў, што IVa клас — гэта найлепшы клас у 30-гадовай гісторыі ліцэя, равесніка Народнай Польшчы. Гэтыя словы з пажаданнямі педагогаў, каб пашчаслівілася нам на дзяржаўных экзаменах, каб нам заўсёды ў жыцці веялі спрыяльныя вятры, падтрымалі нас. Мы добра ведалі, што чакае нас намнога важнейшы экзамен у ВНУ. Ведалі мы, што там трэба будзе прадаваць свае веды зусім незнаёмым людзям і трэба, каб яны былі намі задаволены, каб захацелі нас мець у сябе як студэнтаў.

Каб атрымаць урачыстае званне найлепшых, трэба было многа і добра працаваць ад самага пачатку навукі ў ліцэі, ад таго часу, калі 2 верасня 1972 года празвінеў галасісты электрычны званок, сігнал пачатку школьных заняткаў, а для нас, тады першакласнікаў, сігнал пачатку навукі ў ліцэі.

У першым класе сустрэліся мы, маладыя людзі з розных, далейшых і бліжэйшых мясцін і школ, з моладдзю горада Бельска. Гэтай групе моладзі, якая закончыла пачатковую школу № 3 у Бельску Падляшскім — суседку ліцэя, усё ў ліцэі было бліжэйшым, а тым, што прыйшлі вучыцца сюды з вёскі Парцава, Кнарыдаў, Пілікаў, Орлі, Сакоў (гайнаўскіх), Маліннікаў, Кашалёў, Цялушкаў, Трасцянкі і іншых вёсак, усё тут было новым, чужым, незнаёмымі былі твары педагогаў. Было ім радасна і нечага боязна — вядома, першы раз у сярэдняй школе. Але хутка з'явіўся агеньчык дружбы. Мы хутка пазнаёміліся, стварылі дружную сям'ю. Завязалася між усімі шчырая, моцная дружба, а ў след за ёю радзілася ўсё большая ахвота да навукі.

На працягу 4-гадовай вучобы ў ліцэі панавала ў нашым класе здаровае спаборніцтва — а хто з нас лепшы? Яно прымушала нас вучыцца ўсё больш і больш, каб задаволены былі з нас настаўнікі, а ў дзённік, які з'яўляецца люстэркам, дзе ўбачым кожнага вучня паасобна, было прыемна паглядзець і настаўніку, і дырэктару, і нашым бацькам. У часе нашага побыту ў ліцэі мы заўсёды кіраваліся заклікам У. І. Леніна: „Вучыцца, вучыцца і яшчэ раз вучыцца".

Калі камусьці з нас у нечым не павязло, іншыя стараліся яму памагчы, накіраваць у каляіны добрага школьнага жыцця. Калі хтосьці вёў сябе не так, як павінен рабіць гэта добры вучань, вучань белліцэя, уключаліся таварышы і выводзілі яго на правільны шлях. Толькі дзякуючы добрай навуцы ніхто з нас не расчараўваўся ніколі ў канцы навучальнага года. Не здарылася нашай згоднай сям'і, каб кагосьці пакінуць ззаду па дарозе ў будучыню. У нас не было слабенькіх, усе шпарка крочылі наперад.

Наш звычайны, тыповы, шэры бу-

(Працяг на стар. 4)

БЕРАГІ ГРЫМЯЧАЙ РАКІ

Дзякуючы зычлівасці, сардэчна прыхільным адносінам сяброў у Савецкай Беларусі да нашага літаратурнага руху ў Польшчы, у 1973 годзе ў Мінску быў выдадзены альманах „Літаратурная Беласточчына". І хіба ў добры час, бо зусім нядаўна тое ж Мінскае выдавецтва выпусціла ў свет ужо другую кніжку — А. Барскага „Мой бераг"*). Неўзабаве на кніжных паліцах паявіцца трэці паэтычны зборнік „белавежца", на гэты раз Віктара Шведа. Мейма надзею, што і трэці не будзе апошні.

Мы ведаем ужо А. Барскага па кнігах лірыкі „Белавежскія матывы" і „Жнівень слоў", па шматлікіх паэтычных публікацыях на літаратурнай старонцы „Нівы", календарах і іншых беларускіх выданнях ў Беластоку. Як паэт ён вельмі пладавіты. Эксплуататар сваёй біяграфіі, ён умее захаборыць чытача каскадам эмоцый і мімалётных рэфлексій. Як чалавек, якога мы ведаем, ён дасціпны сябра, прадпрыемлівы і энергічны грамадскі дзеяч, настойлівы аратар і вялікі жыццялюб-сейбіт.

А. Барскі — таленавіты вясковы хлапец, які, здабыўшы высокую адукацыю і пасаду ў горадзе, душою імкнецца ў вёску, вёску свайго дзяцінства і юнацтва. Ён любіць тую вёску забойча. Платанічна і руссаістычна. Любіць яе як антытэзу горада, у якім яго прыватнае жыццё дало трэшчыну, і дзе-нідзе абсельныя сцены адкрылі перспектыву суму вечнасці і мужчынскай адзіноты. Любіць тую вёску, бо гэта ні што іншае, як пошукі сваёй айчыны, радаслоўні, сябе самога. Ад захаплення краявідам, у якім паэт вырастаў і які быў яго айчынай, ён штораз сходзіць на інтымныя размовы аб сваім жыцці. І з гэтай прычыны Барскаму — чужая сённяшняя вёска, якая пайшла наперад, наблізілася да горада, пераняўшы яго моды і выгоды. Вось таму загубленаму паміж горадам і вёскай паэту наймілейшыя поле і лес, той прастор, у якім разам з порамі году арганічна ўпісаны вечныя тэмы чалавечага існавання: каханне, мацярынства, праца, смерць.

Горад для паэта — гэта сінонім пагоні за кар'ерай, гэта ўзыходжанне па службовай лесвіцы, якая не вядзе нікуды, гэта глянц паркетаў, па якіх ходзяць людзі-маскі, людзі-скамарохі. Горад — гэта таксама дыктатура логікі, разліку, карысці, што і прымусіла людзей вынайсці агонь, атруту і бомбу. Горад у творчасці Барскага — гэта запярэчанне чалавека. І таму цывілізацыя і прырода, горад і вёска, думка і эмоцыя — гэта дзве супрацьлеглыя сілы, раздзіраючыя паэта, фарміруючыя яго творчую асабовасць. І каб астацца самім сабою, паэт супрацьстаўляецца ўсяму свету. Вось чаму самым істотным і пастаянным канфліктам паэтычнай творчасці Барскага ёсць канфлікт паміж яго дамінуючым „я" і светам.

Паміж гэтымі двума берагамі грыміць рака стыхійнай унутранай барацьбы. Гэта горан, з якога выстрэльваюць языкі развіхранай думкі. Тым трэба тлумачыць, што ў раней выдадзеных зборніках так многа супярэчлівых паэтычных веравызнанняў, такое самапаўтарэнне, такая разбуханасць і жар пачуццяў, што ўсё гэта магло б змахваць на нейкі манерызм, ці гаварыць аб бяссільнасці аўтара, аб немагчымасці запанаваць над хаосам рэчаіснасці і сваім унутраным светам**).

Але ёсць вершы, якія сведчаць, што Барскі хоча стрымаць падводнае цячэнне супярэчнасцей, якое яго зносіць у вір штодзённасці; што вельмі хоча даплысці да берага сваёй Аркадыі. Гэтае адольванне адбываецца шляхам ідэалізацыі вёскі, звароту да краявіду, нерухомасці, нязменнасці, вечнасці. Праз паэтызацыю прыроды, у якой бачыць паэт харaство, гармонію, дасканаласць — і ёй зайздросціць і хоча з ёю аб'ядначца. І ў дасягненні гэтай мэты служыць паэту весла паэзіі і лодка паэзіі.

Перамаганне ўнутраных канфліктаў і дысгармоніі са светам адбываецца таксама праз зварот да кахання. Бераг Аркадыі! О, каб хутчэй да яго прычаліць: там жа адзінай (і надзейнай) формай кантакту паміж

(Працяг на стар. 5)

Сярод дружнай моладзі

Моладзь з Тыневіч Малых (гміна Нараў) цесна звязана з клубам „Рух“ у сваёй вёсцы. Не сядзець жа цэлы доўгі зімовы вечар дома! А ў клубе заўсёды дзеецца штосьці цікавае. Сюды прыходзяць дзяўчаты і хлопцы глядзець тэлеперадачу, паслухаць любімыя песні з грампласцінак або з магнетафоннай стужкі. Кіраўнік клуба Софія Асташэўская кожнаму параіць пачытаць, а то і купіць свежы нумар нашага тыднёвіка „Ніва“, якога разыходзіцца тут штотыдзень 15-20 экземпляраў. У клуб прыходзіць моладзь на забавы, нават вясельныя забавы модныя цяпер у клубе. Тыневіцкі клуб наведвалі шматлікія беластоцкія пісьменнікі, журналісты, акцёры, ветэраны другой сусветнай вайны і іншыя цікавыя людзі. Сведчаць аб іх пабыўцы не толькі ўпісы ў клубную хроніку, яны надоўга астаюцца ў памяці тыневічан. Цікава праходзяць тут дыскусійныя вечары, прысвечаныя тэлевізійным фільмам. Выступалі тут з канцэртамі мастацкі калектыў з Нарвы, драматычны самадзейны гурток з Крыўца і іншыя. Тыневічане таксама не ў даўгу. Ездзілі яны з песнямі і скетчамі ў Клейнікі, Даратынку, Крывец. Нічога тады дзіўнага, што ў тыневіцкі клуб ахвотна прыходзіць моладзь з Істока, Слівова, Рацькаў.

Тыневіцкая моладзь дружная і ахвотная да грамадскай дзейнасці. Тутэйшыя дзяўчаты і юнакі заўсёды дапамагаюць пажылым аднасяльчанам пры ўборцы збожжа. За сваю працавітасць і гатоўнасць дапамагчы кожнаму ў любой бядзе моладзь атрымала высокую ацэнку кіраўніцтва Ваяводскага праўлення ЗСМВ у Беластоку. Маладзёжныя ўлады ўзнагародзілі яе фотаапаратам, ганаровым сцяжком і дыпломам.

Нялёгка было б пералічыць усе грамадскія пачыны маладых тыневічан. Яны працавалі амаль усюды. У мінулым годзе 25 асоб працавала пры пабудове дарогі з Нарвы ў Адрынкі. Цяпер прыемна і зручна па ёй ехаць.

Яшчэ адзін прыклад. У мінулым годзе пажылы селянін Антон Сахарчук з вёскі Істок не паспеў у пару выкапаць бульбу. Бульба стаяла ў полі, а тут насталі маразы. Істоцкаму селяніну тэрмінова была патрэбна дапамога. За ёю звярнуўся да маладых дзяўчат і юнакоў Ян Асташэўскі, сакратар мясцовай партыйнай арганізацыі. Трактар і бульбакапалку ўзяў з сельскагаспадарчага гуртка трактарыст Мікалай Дудзік. З ім выйшлі ў поле Галіна Свентахоўская, Зіна Дудзік, Марыя Свентахоўская, Галена Ахрымюк, Валя Асташэўская і другія. Выкапалі ўсю бульбу. 70 мяшкоў.

Вось яна, тыневіцкая моладзь!

Многа моладзі вучыцца і працуе ў Беластоку, Бельску Падляшскім, Гайнаўцы. У сваю родную вёску Тыневічы прыязджаюць аднак кожную суботу або нядзелю, а ўжо абавязкова на святы. Тады і адбываецца ў клубе найбольш цікавых культурных мерапрыемстваў.

Я. Цялушэцкі

(Працяг са стар. 3)

дзень — гэта працавіты дзень. Аднак не жылі мы адной навукай. Навука перш за ўсё, але арганізавалі мы і паездкі ў беластоцкі тэатр імя Вянгеркі, і супольны агляд фільмаў у бельскім кіно „Зніч“. Сапраўды ўрачыстая, прыемная атмасфера была ў нас на кожным школьным свяце.

У добрую арганізацыю жыцця ў класе, у апеку над намі на працягу 4-х год многа працы і сэрца ўклала наша выхавацельніца пані Галена Стэпанюк. Яна залаты чалавек, асоба з вельмі чулым сэрцам, умела зразумець кожнага выхаванка, старалася ў меру магчымасці кожнаму памагчы.

5 чэрвеня 1975 года мы выйшлі з ліцэя з ціхім абяцаннем, што ніколі пра школу і яе педагогаў не забудзем.

Мой ліцэй, мой клас...

Успамінаць ёсць што. Гэта ж 4 гады нашага жыцця, ды гады найбольш цікавыя — 15-ты, 16-ты, 17-ты і 18-ты — калі сталі мы паўнапраўнымі грамадзянамі нашай айчыны — Народнай Польшчы. Работы хапала, а на дадатак яшчэ ў матэматычна-фізічным класе, з пашыранай праграмай матэматычных прадметаў; а гісторыі, геаграфіі, астраноміі, хіміі, біялогіі, польскай, рускай і беларускай моў таксама нельга ж было адлажыць на бок.

Трэба было працаваць многа, але цяпер, калі ты ў вышэйшай установе, задавальненне яшчэ большае.

Вялікае дзякуй усім педагогам Бельскага беларускага ліцэя ад выпускнікоў 1975 года.

Эльвіра

Лясная быль

ФОТАРЭПАРТАЖ К. СВІДЭРСКАГА.

Гадзіна ў Сібіры

Наколькі верна адлюстроўвае мая памяць мінулае, то не памятаю, каб у Саках, тых што на Бельшчыне, адбылася нейкая сустрэча з пісьменнікам, ці з навуковым працаўнікам, ці з падобнымі людзьмі. Апрача сходаў на гаспадарчыя тэмы ніякія другія сустрэчы не адбываліся. Хіба што ў Пасынках у школе. Але хто ж туды пойдзе, асабліва са старэйшых. Напрацуецца чалавек за цэлы дзень, то дзе ж яму захочацца два кіламетры пехатой трапаць... Рэч іншая, каб у сваёй вёсцы. На месцы. І вось 19 лютага наведаў гэтую вёску вядомы паэт, кіраўнік беларускай філалогіі ў Варшаве др Аляксандр Баршчэўскі.

6 гадзін вечара. Усе з увагай глядзяць на той столік, за якім сядзіць госць, і чакаюць пачатку. І раптам з гэтай цішыні чуваць голас А. Баршчэўскага. Не, гэта не была аўтарская сустрэча. Гэта быў расказ-успамін аб падарожжы ў Сібір, які вельмі ўздзейнічаў на слухачоў. Зразумелая рэч! Ніводзін жа з іх не быў у Сібіры. Глянуў я на жыхароў вёскі і ўбачыў, што ўсе яны як адзін перамяшчаюцца думкамі разам з расказчыкам з месца на месца гэтай казачнай краіны. Пазнаюць яе тайны. Расказ быў такі вобразны, што сапраўды нельга было не зрабіць гэтага дзіўнага падарожжа. А потым пачаліся пытанні. Кожнага нешта цікавіла. Каго выгляд дамоў, каго прырода, каго гаспадарка, а каго прамысловасць.

Шкада, што такія сустрэчы ў Саках з'яўляюцца рэдкасцю. Мне здаецца, што можна было б іх наладжваць часцей. Ёсць жа розныя маладзёжныя арганізацыі. Маглі б паклапаціцца пра гэта. Была б гэта вялікая карысць і старэйшым і маладым.

(М. Ш.)

ГРОДНА — БЕЛАСТОК

Ужо трэці год беластоцкі вясковы гандаль вядзе абмен неабходных у паўсядзённым жыцці тавараў з гандлёвымі ўстановамі Гродна. Замежным суседзям ВЗГС у Беластоку высылае ў асноўным трускалкі, вопратку, абутак. Узамен за гэта на наш рынак паступаюць сельскагаспадарчыя прылады, стружкавыя пліты, кансервы, сінтэтычныя фіранкі, настольны керамічны посуд, цацкі.

На мільён рублёў у год. (ця)

Беларуская літаратура

АЛЯКСАНАР БАРШЧЭЎСКІ

НАШАНІЎСКАЯ ПАРА

ЦІШКА ГАРТНЫ — ЧАСТКА XII

Пейзажныя вершы. Разглянем апошнюю катэгорыю пейзажнай лірыкі Гартнага. Гэта вершы, у якіх паказаны поры года або поры дня. Да такіх твораў трэба залічыць вершы: „Восенню“, „Ізноў вясна“, „Мілы мне бясконца“, „У дарозе“, „Узышоў месяц“.

Верш „Восенню“ — гэта твор, тыповы для пейзажнай лірыкі Гартнага. Праяўляецца ў ім характэрны для Гартнага прыём сужыцця фатаграфічнасці і эмацыянальнасці. Гэта значыць, што аўтар з аднаго боку аб'ектыўна ілюструе пэўныя з'явы, выступаючыя ў асеннім пейзажы, а з другога боку выяўляе свае суб'ектыўныя адчуванні і рэфлексіі.

У вершы „Ізноў вясна“ прапорцыі паміж аб'ектыўным і суб'ектыўным рашуча мяняюцца. Амаль ва ўсіх папярэдніх пейзажных творах Гартнага дамінавалі апісанні аб'ектыўных фактаў над суб'ектыўнымі разважаннямі. Гэта значыць, што прырода мела тут перавагу над лірычнымі рэфлексіямі. У вершы „Ізноў вясна“ маем дачыненне з адваротнай сітуацыяй. Тут веснавы пейзаж з'яўляецца па сутнасці толькі пралогам, які паэт выкарыстоўвае да выяўлення сваіх унутраных перажыванняў. Пад уплывам вясны ў душы і целе паэта праяўляецца дынаміка, задор, гатоўнасць да змагання. Цікавая ў вершы анімізацыя, адухаўленне вясны. Паэту здаецца, што вясна, як жывая істота, вядзе з ім размову, кліча яго да шчасця і волі.

Пяройдзем да верша, прысвечанага розным порам дня. Верш „Мілы мне бясконца“ напісаны паслядоўным рытмічным радком і дасканала перадае вячэрні настрой: цішыню, задуменне пейзажу, адзінства чалавека і прыроды.

Мілы мне бясконца,
Любы тыя хвілі,
Калі сонца ў небе
Падыходзе к гаю
І у бачным воку,
Сінім небасхіле
Ўкрадкаю Венера
З неба мне міргае.
На лугах зялёных
Траўка не шахнецца,
Ветрыкам нізвання
Ніадкуль не вее,
Толькі, як ні глянеш,
Вока дзе ні мкнецца —
Жыта ядраное.

Чытаем гэты верш, і здаецца нам, што паэт злавіў яго ў ліпнёвым паветры або ўзняў з нагрэтай сонцам зямлі. Здаецца, што ўсё прадстаўленае мы бачым тысячы разоў і што мы падобным чынам хацелі б выразіць настрой адвячорка. У гэтым і заключаецца сіла паэтычнага ўздзеяння. Верш характэрны і тым, што ў ім выступае ілюстрацыя зямной і надземнай прыроды. У пачатку верша аўтар гаворыць аб надземных з'явах: аб сонцы, небасхіле, Венеры. Пасля пераходзіць да зямнога пейзажу. У перадапошняй частцы твора вядзецца гаворка аб паветры і песні птушкі. У канцы, згодна з сваім улюбёным прыёмам паэт выяўляе суб'ектыўныя настроі.

Верш „У дарозе“ прысвечаны ночы. Мае ён характар апавядання. Пісьменнік знаёміць нас з падарожжам, якое праводзіць ён з рамізнікам. Элементы апавядання — гэта характарыстыка начнога пейзажу, начнога зорнага неба, коней і рамізніка, які спявае песню. Верш не мае вытрыманай паслядоўнай рытмікі і гэта адбіваецца адмоўна на яго мастацкай вартасці.

Два апошнія вершы „Узышоў месяц“ і „Над палянаю“ маюць паслядоўна фатаграфічны характар. Адступае ў іх аўтар ад суб'ектыўнай рэфлексійнасці, ад лірычных дыгрэсій. Ілюструе начны пейзаж і больш нічога. Ёсць тут толькі глядач, які з прыкрыцця прыглядаецца прыродзе. Варта падкрэсліць, што і ў гэтых і ў некаторых раней прадстаўленых вершах аўтар неўласціва аперыруе начнымі колерамі. Гаворыць ёй аб „чыстых ручаёчках“, аб „зелені“ лісточкаў, якая адбіваецца ў „сінім“ небе.

Справа ў тым, што ноччу кожная, нават найчысцейшая вада здаецца бурай, зялёныя лісты цёмнымі, а сіняе неба чорным. Такім чынам, каларыстыка начных вершаў Гартнага не можа не выклікаць прэтэнзій. Не гэта аднак важнае. Паэт можа фантазіраваць. Зрэшты, і гэта мабыць найважнейшая рыса вячэрніх і начных вершаў Гартнага, усе яго творы ўтрыманы ў светлым аптымістычным настроі. Адсутнічае ў іх баладнасць — страхі і жахі трывогі, дамінуе настрой мірнага і прыязнага сужыцця паэта і прыроды.

Сабраліся мы ў **Афанаса Пікуціна.** Прыйшлі: **Сцяпан Пікуцін, Мікалай Пікуцін, Мікалай Селевановіч, Андрэй Радчук.**

Гаворыць дзядзька Андрэй: — Хаця ў бацькоў маіх цяжка было мне жыць, ніколі я не рашыўся пакінуць Дашоў. Нас было чацвёра і бацькі, сядзелі мы на двухгектаровай гаспадарцы. Бацька на хлеб зарабляў трапаваннем. Калі мы падраслі, дык я і мой брат яму ў гэтым таксама дапамагалі. Аднак цяжка было, нават тады, калі ўсынавіла мяне вось гэтая добрая жанчына. — І дзядзька Андрэй паказвае на невялічкую ростам, яшчэ вельмі бадзёрую і шуструю бабульку **Марыю Радчук,** якая занята была кудзеляй.

— У нас сваіх дзяцей не было, — расказвае яна, — дык мы яго ўсынавілі, на гаспадарку да сябе прынялі, калі толькі з войска вярнуўся. Родным сынам нам стаў, — гаворыць 85-гадовая бабуля.

— А як вам цяпер жывецца?

— Як бачыце, — з усмешкай кажа дзядзька Андрэй.

Бачу, што добра. Хата прасторная, багата абсталяваная, з водаправодам і цэнтральным ацяпленнем...

Распачынаем гутарку пра сучасныя справы вёскі, пра іх штодзённыя клопаты і радасці.

— У мяне, — гаворыць Афанас Пікуцін, — разам будзе цяпер бадай 14 га зямлі. Займаюся пакуль што ўсім патрохсе, але найбольш гадоўляй кароў і кантрактацыяй бульбы.

— Вось цікава, ці і цяпер, зімой, вы таксама пастаўляеце малако?

— А як жа, — пацвярджае дзядзька Афанас. — Праўда, не столькі, як летам, але літраў 20-30 здаю кожны дзень.

— Трэба вам ведаць, — уключыўся Мікалай Пікуцін, — што наша вёска спецыялізуецца ў вырошчванні бульбы, што насенная цэнтраля кантрактуе тут бульбу на насенне...

— Значыць, у вас у гэтай галіне вялікі вопыт. Дык парайце іншым гаспадарам, якую бульбу найлепш вырошчваць?

— Раіць нам цяжка, — гавораць яны згодна, — бо канчатковы ўраджай залежыць ад многіх фактараў.

— Вырошчвалі ўжо розную бульбу, — кажа дзядзька Афанас. — Добрая была „Баца“, якую садзілі мы ў апошнія гады.

— Цяпер, — дадае яго сусед Мікалай, — узялі мы высокаўраджайную бульбу „Поля“.

— А якая найсмачнейшая? — дапытваюся.

— Гэта „Асінтыя“, — гаворыць дзядзька Афанас, а Мікалай Селевановіч — наймалодшы з іх, 33-гадовы гаспадар — дабаўляе:

— Без сала кожная нясмачная...

— Ці ж бы сала вам не стала? — падхопліваю яго думку.

— Не адным салам чалавек жыве... — адказвае ён.

— А чым яшчэ?

— Людзі будуюцца, хочуць жыць больш культурна...

— Я, — уключаецца дзядзька Андрэй, — хадзіў лоні са стражакамі, то налічылі мы ў Дашах тады 55 мураваных жылых дамоў, а цяпер ёсць іх яшчэ больш! Каналізацыю і цэнтральнае ацяпленне праводзяць...

— Але і так маладыя ўцякаюць ад нас, — заўважае дзядзька Афанас. — Асабліва дзяўчаты.

— Так што кавалеру нават ажаніцца няма з кім, — кажа наймалодшы з іх (але ўжо жанаты) Мікалай Селевановіч. — Калі цяпер хто адпраўляецца ў сваты, дык лепш не гаварыць, што ён з гаспадаркі. Трэба нейкім гарадскім панам прыкідвацца, бо дзяўчына і гутарыць не захоча.

— Нават уласны трактар ле не зменіць, — дабаўляе Сцяпан Пікуцін.

— А каб уласнай „Волгай“ у сваты? — пытаю.

— Ну, то можа і спакусілася б, — кажа Мікалай Селевановіч, а дзядзька Афанас тут жа дадае:

— ...каб на гэтай „Волзе“ як найхутчэй у горад перабрацца...

Гутарка зацягваецца, тэмы мяняюцца. Між іншым, успамінаем і пра нядаўна адкрыты ў Дашах вясковы клуб, у якім дагэтуль амаль нічога не дзеецца, бо ў вёсцы не хапае добрага арганізатара.
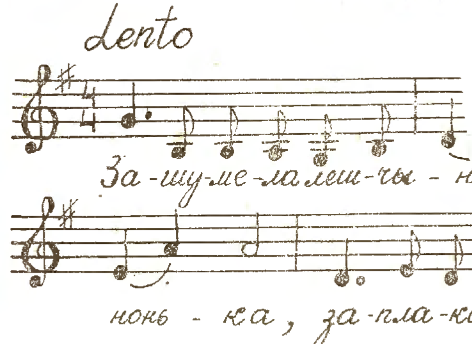
А яны, мае субяседнікі? Гэта людзі, якія ўжо адчуваюць, што па-даўнейшаму ані жыць, ані гаспадарыць немагчыма. Рашылі спалучыць свае сілы, хочуць суполына гадаваць авечак. Аб гэтым аднак рашуча адмовіліся расказваць.

— Калі будзе ў нас чым пахваліцца, — заявіў дзядзька Афанас, — тады і напішаце пра нас.

Віктар Рудчык

ФАЛЬК...

ЛЮБО...

Зашумела лешчынонька,
зашумела лешчынонька.
Заплакала дзеўчынонька,
заплакала-затужыла;
заплакала-затужыла:
— Німа того, што любіла,
німа того, што любіла.
Ой, як німа, той ні буде,
Ой, як німа, той ні буде —
розлучылі злые люді.
Розлучылі, розлучылі,
розлучылі, розлучылі,
коб мы ў пары ні ходілі.
Мы ходілі, ходіть будем,
мы ходілі, ходіть будем —
верно любіть сібе будем.

як ні скажэш — другу знайду.
Пойду ў морэ, той утоплюсе,
пойду ў морэ, той утоплюсе,
возьму камень, той заб'юсе.

Ад Веры Паповай, 1932 г. нараджэння, г. Беласток, якая навучылася гэтай песні ад сваіх матулі, бабулі і цёткі, што жылі ў вёсцы Гнецюкі каля Заблудава, запісаў 20 кастрычніка 1975 г. М. Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі — Л. Панько.

У полі за Васільковам...

Яшчэ нядаўна ніхто не спадзяваўся такога. За Васільковам, што пад Беластокам, як вокам кінуць раздолле, шырокі прастор. На пагорках сасновыя лясы, багатыя грыбамі.

Нядаўна паехалі мы за Васількоў. Дырэктар кааператыва сельскагаспадарчых гурткоў (СКР) Дамінік Власкоўскі, кіраўнік калектыўнай сельскай гаспадаркі СКР Ян Дамброўскі, інж. Эдуард Брайчэўскі (інспектар па справах жывёлагадоўлі ВЗКР) і мы, два журналісты „Нівы“.

На дарозе даведаліся мы, што кааператыў сельскагаспадарчых гурткоў у Васількове арганізаваўся 1 кастрычніка мінулага года. Пераняў ён сельскагаспадарчую дзейнасць МБМ Васількоў і сельскагаспадарчых гурткоў Саколда і Чорная Вёска Касцельная. Мае 500 гектараў зямельных угоддзяў V і VI класаў, як тут кажуць, пшанічна-ядлаўцовых, у тым ліку 200 гектараў лугоў і пасбішч. Хаця зямля, якую апрацоўвае СКР, адна з горшых у ваколіцы, то трэба дадаць, што ўмелае яе выкарыстанне можа даць нават здавальняючыя вынікі. СКР у мінулым годзе прадаў дзяржаве 200 тон жыта, ячменю і аўса. Такой колькасці збожжа не здалі індывідуальныя сяляне ўсёй Васількоўскай гміны, усіх разам узятых. А калі папоўніць яшчэ, што СКР вырасціў больш 60 тон добрай бульбы (гэтая расліна і на горшай глебе, аказваецца, удаецца) і прадаў яе на пункце скупкі ГС, тады можна гаварыць і пра такія-сякія эфекты. З сенажацяў СКР сабраў значную колькасць высакаякаснага сена, апрача таго, шмат травы паклаў у сіласы на кішонку.

Але вось мы і на месцы. За драцяной агародкай на вялікай пляцоўцы, як вокам акінуць, бачым доўгія будынкі, адны ўжо закончаныя, другія яшчэ ў пабудове. Хаця мароз у 20 градусаў, на пляцы ўвіхаюцца людзі. Будаўнічыя не спыняюць работы. Каб крыху пагрэцца, распалілі агонь і ля яго грэюць рукі. Праходзім побач іх, затрымліваемся.

— А гэта нашы аборы. У адной з іх ужо гадуем 400 бугайкоў, — паясняе дырэктар Власкоўскі. — Першую абору атрымалі мы ў карыстанне 6 студзеня гэтага года. Пабудавала яе нам прадпрыемства сельскагаспадарчага будаўніцтва ў Саколцы.

Уваходзім у сярэдзіну. У доўгай, амаль у сто метраў, і шырынёю ў 13 метраў аборы з аднаго і другога боку стаіць рагатая жывёла. Ідзем сярэдзінаю, быццам калідорчыкам, якому няма канца. Аборы такія ў нас навіна. Лёгкія драўляныя канструкцыі, сцены з ацяпляючымі блокамі са стэрап'яну, даволі вялікія акенцы. Цёпла і светла. Без ацяплення. Такая тут колькасць жывёлы, што сама агравае памяшканне. І не трэба будавадь кацельнай. Гэта ў тым выпадку лішні выдатак. Спакойна стаяць, пераж оўваюць кішонку, рознай масці бугайкі: мяшанцы, „нцб“, шаралезы. Чыстыя, накормленыя, дагледжаныя. Летам жывёла будзе выходзіць у спецыяльна пабудаваныя загарадкі, што ля сцен звонку будынка. Зможа падыхаць там свежым паветрам.

— Гэта яшчэ не ўсё, — дадае дырэктар. — Побач будзе пабудавана яшчэ адна такая абора на 400 букатаў. Пройдзем крыху далей і ўбачым ужо гатовы цялятнік на 220 штук. Неўзабаве будзем яго засяляць. Пры ім кацельная. Вядома, цялятам патрэбна цяпло. Яны не такія загартаваныя, як дарослыя бугаі.

Ля ўваходу на пляцоўку аграмаднай фермы ёсць склад кармоў. Ёсць тут багата мяшанак, якія СКР купляе ў мяшальні кармоў у Сідры. Перахоўваюцца бурачаныя выслодкі з лапскай цукроўні. Сярод поля стаяць, быццам аграмадныя дамы, стагі ў полі.

У абедні час жывёлаводы нагружаюць кішонкай (у васількоўскім СКР яна вельмі ўдалася) спецыяльны механізаваны прычэп, закуплены ў Савецкім Саюзе, дзякуючы якому ў кароткім часе ўсе букаты могуць атрымаць сена ці кішонку, ад якой ідзе такі пах, ажно слінка цячэ.

Шмат чаго даведаліся мы пра васількоўскі СКР. Варта яго пахваліць за тое, што патрапіў на працягу двух тыдняў у месяцы студзені гэтага года пасяліць у новапабудаванай аборы аж 400 бугайкоў. Купляць іх трэба было ў індывідуальных гаспадароў і прывозіць з розных бакоў, з далёкіх нават вёсак. Для прыкладу, аж з Гарадоцкай гміны. Ездзіць трэба было па 50-60 кіламетраў у адзін бок. Не ўсе сяляне былі згодны прадаць цялят, але калі на далейшую гадоўлю, дык уступалі. А варта, каб сяляне больш цялят пакідалі на гадоўлю, каб кааперыравалі ў гэтай галіне з СКР-амі. Адзін толькі СКР у Васількове будзе што-якісьці час купляць іх па некалькі соцень штук.

Я. Цялушэцкі

БЕРАГІ ГРЫМЯЧАЙ РАКІ

(Працяг са стар. 3)

людзьмі ёсць пачуццё універсальнае, дасканалае і таямнічае, як вечнасць, як паэзія. Тэме кахання Барскі прысвячае надта многа вершаў. Зразумела, што ва ўсіх гэтых творах бъщцам бы ёсць жанчына, магнетызм яе дзеяння. Яго вершы аб каханні — незвычайныя, таму што паэт гаворыць у іх не аб адвечным аб'екце любоўнай лірыкі, але перш за ўсё аб каханні свайго кахання, аб каханні іменна такога стану сваёй душы. Дарэмна шукаць тут апяванне непаўторнай і рознай прыгажосці многіх жанчын, сустракаемых паэтам на сваёй дарозе; такое іх апісанне, каб чытач па нюансах эмоцый мог разлічыць партрэты характараў. Гэта пакуль што і немагчыма, бо паэт — на рацэ, а жанчына — на беразе. Вось таму Барскі, раз'яднаны са светам, гаворыць не аб канкрэтным пачуцці, але ідэалізуе заказаны стан найчасцей сваёй душы або аб'ект сваіх уздыхаў.

Усё сказанае вышэй, гэтыя першыя спробы хоць прыблізна назваць і акрэсліць граніцы паэтычнага свету Барскага, патрэбны для зразумення новай кніжкі паэта. „Мой бераг“ знаёміць нас з крыху іншым Барскім: спакайнейшым, не такім, як раней, дрыготкім, як бы ў святочным касцюме ў час афіцыйнай сустрэчы, калі нельга сказаць лішняга слова. Сюды ўвайшлі вершы вядомыя ўжо, друкаваныя або ў яго зборніках, або на літаратурнай старонцы. Над многімі з іх паэт і рэдактар зборніка яшчэ раз папрацавалі, выгладзілі стылістычна, расставілі па-новаму дзе-недзе, для выразнасці думкі, знакі прыпынку, выкінулі „лішнія“ словы, цэлыя фразы, або звароткі. Але ці лішнія ў кожным выпадку? У такіх, напрыклад, вершах, як „Паміж капытнікам і каляінай“, „Валошка“, „Узняты сосны“, „Жураўлі“, „Зіма — вялікі белы сцяг“ і іншых Барскі раней дабіўся характэрнага яму імпрэсіяністычнага апісання рэчаіснасці. Верш Барскага перадае зменнасць свету, яго хваляванне, моцна счэпленае з унутраным светам паэта. Цяпер названыя творы атрымаліся вельмі рэалістычнымі абразкамі, своеасаблівымі нацюрмортамі — чужымі паэтычнай свядомасці паэта.

Тым не менш у тэматычным плане вершы так падабраныя ў зборнік, што яны ствараюць цэласнасць. Кніга атрымалася не шматгалоснай, прадуманай, займальнай. Усё цікавейшае з Барскага знайшло тут сваё адлюстраванне. І з графічнага афармлення, хоць скромнага, відаць вялікая і дасканалая друкарская традыцыя беларускіх друкароў, нашчадкаў Скарыны. Люба такую кніжку мець на сваім стале.

Янка Чыквін

---

*) А. Барскі, „Мой бераг“, Мінск, Выдавецтва „Мастацкая літаратура“, 1975, 96 стар. тыраж 5 тысяч экз. Цана 2,80 зл.

**) Калі б чытаць вершы паваярхоўна. Але зборнікі Барскага, як кожная паэтычная кніга — гэта айсберг: восем дзевятых яе зместу схаваны ў біяграфічных фактах паэта. І каб разумець ягоную творчасць, неабходна не толькі памятаць аб гэтым факце, але і ведаць усяго чалавека, якім ён ёсць.

У Бельску ад нейкага часу вулічнае асвятленне ўключаецца каля восьмай — дзевятай гадзіны вечара. „Мясцовы чыноўнікі зберагаюць грошы сабе на прэмію“, — тлумачаць егіпецкую цемру бяльчане. А як гэту з'яву вытлумачыць начальнік горада? (ус)

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Пасля смерці бацькі асталася сельская гаспадарка, якая складаецца з 9 га зямлі. Гаспадарку апрацоўвае сын, які незалежна ад гэтага працуе на чыгунцы. Гаспадарка лічыцца занядбанай, хаця дзяржаўныя належнасці рэгулярна плаціцца. Сястра яго жыве на гаспадарцы свайго мужа, якая складаецца з 8 га. Павятовыя ўлады ў час рэгуляцыі сельскай уласнасці вырашылі, што спадчынная гаспадарка з'яўляецца супольнай уласнасцю сына і дачкі спадкадаўцы. Дачка хоча падаць у суд на падзел гаспадаркі. Жонка сына мае таксама 4 га. Як суд можа падзяліць у гэткай сітуацыі гаспадарку? Ці можа прыдзяліць цэлую гаспадарку дачцы?

АДКАЗ: Калі брат і сястра не падзеляць згодна гаспадарку, то аб спосабе падзелу вырашыць суд. У першую чаргу суд прыдзяляе гаспадарку таму, хто перад падзелам спадчыны на ёй працаваў. Аднак, беручы пад увагу, што гаспадарка занядбаная, суд можа справу вырашыць інакш, а менавіта можа нават цэлую гаспадарку прыдзяліць сястры, калі яна з сваім мужам добра гаспадарыць на сваёй гаспадарцы. Спадчынная гаспадарка можа быць таксама падзелена. Паколькі жонка брата мае 4 га, суд можа выдзеліць яму са спадчыны частку не меншую, чым другія 4 га, так, каб ён меў не менш 8 га (гэткая паверхня лічыцца асноўнай нормай для сельскай гаспадаркі). Астатняя частка можа быць прысуджана яго сястры.

Вер-не-вер

Сніцца мне, што іду я па нейкай прыгожай мясцовасці. Я іду дарогай, а вакол мяне нейкія невялікія пагоркі, прыгожыя, дзе-недзе парослыя дрэвамі і кустамі. На пагорках відаць разоры і людзі, якія выбіраюць бульбу. І тая бульба ўсюды, бачу яе на разорах выразна. Тваю рубрыку, Астроне, я чытаю даволі дакладна. Але пра бульбу не было, праўда? Што ж гэта можа абазначаць?

Міша з Беластока

Прысніўся мне сон, што я лячу самалётам. Праз некалькі мінут самалёт пачаў прызямляцца, і я апынулася на зямлі. Я была апранута ў вельмі прыгожую светлую сукенку. На зямлі я доўга не затрымалася і праз нейкі час я зноў адляцела з зямлі, толькі дакладна не ведаю, чым. Што гэта значыць?

Ірка

Снілася мне цэлая гара падушак, што былі ўложаны на ложку. Ці не прадвяшчае гэта хваробу? Старыя людзі кажуць, што гэта нядобра...

А. Б.

Снілася мне, што ела я капусту, вараную. Наліла ў талеркі і ела. Што гэта такое?

Л. А.

Адказваю па парадку. Першы сон. Чакае вас пэўны прыбытак. Бульбу бачыць ці есці — прыбытак, добры ўраджай.

Другі сон. Лётаць над зямлёй (чым — не мае значэння) абазначае спаўненне надзеі, поспех у справах і каханні. Ваша светлая сукенка яшчэ больш пацвярджае гэта.

Трэці сон. Вашы падушкі гавораць аб тым, што вы вельмі стомлены і агарнула вас апатыя. Трэба адпачыць!

Чацверты сон не прадвяшчае нічога добрага. Капуста заўсёды абазначае нейкія сямейныя непрыемнасці, хваробу ці страту.

Астрон

ЧАЛАВЕК З ЛЕГЕНДЫ

Пад такім загалоўкам пачнем неўзабаве друкаваць нарыс пра легендарнага беларускага партызана Муху-Міхальскага.

Сардэчныя тайны

Сэрцайка, калі закончыла я пачатковую школу, бацькі сілком хацелі мяне ўвапхнуць у сельскагаспадарчую школу. Але праца на гаспадарцы ніколі мяне не цікавіла. І наперакор бацькам распачала я вучобу ў ліцэі. І там пазнаёмілася з Юркам. Спатыкаліся вельмі часта. Бацькі нічога не ведалі. Так мінула чатыры гады. Я пайшла далей вучыцца ў паматуральную школу. Закончыла яе і атрымала працу ў Беластоку. Юрка таксама працуе тут, у яго ўласная кватэра. І мы ўжо хацелі пажаніцца. Але бацькі і слухаць аб гэтым не хацелі. Калі я яшчэ вучылася, яны ўжо выбралі мне кандыдата на мужа — хлопца, які мае добрую гаспадарку. А я ў ніякім выпадку не хачу працаваць на гаспадарцы, да таго жыць з чалавекам, які мне зусім не падабаецца. Я ж маю хлопца, якога кахаю і ён мяне таксама кахае. Як паступіць, каб бацькі зразумелі мяне?

Бася з Бельшчыны

Сапраўды, справа нялёгкая. Бацькам здаецца, што так, як яны табе раяць, будзе найлепш. А ты вось пагавары з імі, старайся пераканаць, што якраз табе будзе лепш так, як ты думаеш уладзіць сабе жыццё; ты ўжо дарослая і сама сабе выбрала хлопца на мужа, так, як і школу. Ужо мінулі тыя часы, калі бацькі жанілі сваіх дзяцей, так як хацелі самі, нярэдка нават і не пытаючыся ў іх. Думаю, яны зразумеюць, і ўсё ўладзіцца.

Сэрцайка

Кутокъ практычных ведаў

Як цябе бачаць, так цябе пішуць

ЛЕТНІЯ СУКЕНКІ

Як ні круці, а трэба ўжо пачынаць думаць пра лета. Бо, як кажуць, пакуль суд ды справа, дык і лета будзе на носе, і тады позна ўжо будзе бегаць у пошуках матэрыялу ці модных фасонаў. А пакуль яшчэ краўчыха пашые, дык і восень надыйдзе. Дык аб летніх сукенках прапаную падумаць ужо цяпер.

На нашых здымках вы бачыце сукенкі для паўнейшых жанчын. Трэба памятаць заўсёды, што тое, што моднае, не заўсёды бывае да твару, узросту, фігуры. Сённяшняя, вельмі жаночая, мода (розныя фальбанкі, закладкі, зборачкі, карункі, клёш) можа ў некаторых выпадках аказацца вельмі небяспечнай.

Таму трэба заўсёды памятаць, што мода паказвае толькі напрамак, стыль, дамінуючы ў даны момант у вопратцы. А ўжо толькі ўменне падабраць сабе адпаведныя мадэлі і дадаткі сведчыць аб добрым гусце жанчыны.

І таму якраз паўнейшыя жанчыны ўсе модныя сёння элементы павінны прымяняць з вялікім умеркаваннем, бо інакш яны могуць не толькі не ўпрыгожыць, але нават і асмяшыць жанчыну.

Не значыць гэта зусім, што поўныя жанчыны павінны цалкам адмовіцца ад модных рэчаў. Гляньце на здымкі. Усе мадэлі прадугледжаны для жанчын не худых, а ўсё ж ідуць у пары з модай. Ніз сукенкі крыху пашыраны, прыменены вельмі модныя ўстаўкі з карунак і вышыванай аплікацыі, модныя каўнерыкі.

Сяброўка

Васіль Быкаў

Здрада

Не, узяць хлопцаў тут было не так лёгка. Усё ж яны былі прыхаваныя невялічкімі снегавымі ўзгоркамі ля сцірты, якія затулялі ад прыцэльнага агню. А ворагі відны былі як на далоні, ні аднаму з іх не было дзе схавацца. Калі б у гэтае тройкі было болей патронаў, дык, мусіць, яны б яшчэ адбіліся.

Але патронаў было вельмі мала для такой бойкі, і праз нейкі час Цімошкін ажно спалохаўся, падумаўшы, што магазін, мабыць, ужо апусцеў. Шчарбак таксама перастаў страляць. У наваколлі крыху пацішэла, толькі з боку ворага нейкі аўтамат сыпаў усюды кулі — у снег, у сцірту, недзе ў паветра над імі. Засмярдзела дымам — гэта ў сцірце, якраз у падстрэшку, дзе яны нядаўна хаваліся, нешта курылася, і вецер круціў, слаў у доле горкі смярдзючы дым.

— Валодзька! — гукнуў з дыму Шчарбак. — Дзе пісар?

Цімошкін крыху прыўзняў галаў і ўслухаўся, але за сціртай нічога не было чуваць — ніякага руху, ні стрэлаў — мусіць, нешта там здарылася. Праўда, хлопец і цяпер не вельмі шкадаваў Грышку — але ж у такі час патрэбны быў і Блішчынскі. Шчарбак, пэўна, ужо адышоўся ад нядаўняе злосці і цяпер клапаціўся і аб гэтым абаронцы.

— Споўзай туды: можа, паранілі, — усё моршчачыся ад болю, сказаў ён.

Сцірта ўсё болей дыміла, але агню не відаць было. Немцы ляжалі ў полі, нехта з іх ланцуга, мабыць параненых, папоўз да дрэўцаў, раз-пораз патрэсквалі аўтаматы. Падхапіўшы ля каня сваю зброю, Цімошкін паўзком пад сціртай падаўся на той бок, да Блішчынскага.

На локцях і каленях ён запоўз за сцірту, тут здалося хлопцу трошкі зацішней, і можна было прыўзняцца. У той час штось нечакана рванула на галаве яго шапку, яна тузанулася і налезла на самае вуха. Цімошкін азірнуўся, сарваў яе з галавы — на патыліцы ў шапцы з дзвюх свежых дзірак тырчала вата. Ён зноў насунуў яе і падаўся далей.

Але дзе ж гэты Блішчынскі? Цімошкін дапоўз пад сціртаю да яе доўгага боку, куды паўгадзіны назад кінуўся Грышка, і нідзе не ўбачыў яго. Спачатку нешта палахліва-самотнае варухнулася ў душы; аглядаючы наваколле, ён не ведаў, што і думаць. Але вось зусім блізенька, ад самай сцірты, ён убачыў сляды. Шырокія крокі нямецкіх абшытых валёнак крывулята беглі па снезе ў тыл і знікалі ў недалёкіх кустах вінаградніку.

Дык вось што!

У момант усё стала непапраўна выразна, хлопец аж застагнаў ад бяссільнае злосці і прыкрасці. Чаму ён не прыпоўз сюды на якую хвіліну раней? — такое шкадаванне перш за ўсё скаланула яго пачуцці. Калі б хоць здалёку ён убачыў, як уцякаў гэты гад, дык, не зважаючы на Івана і на нямецкі агонь, кінуўся б па тых ненавісных слядах і дагнаў бы яго. Але ён спазніўся, і земляка ўжо нідзе не было відаць.

За некалькі кароткіх хвілін, пакуль хлопец ляжаў пад кулямі за тою сціртай, цэлы рой устрывожаных думак пранёсся ў яго галаве.

Подлы, агідны чалавек! Чаму ён не даў тады Івану застрэліць яго? Чаму ён увесь час недарэчна стараніўся ўсяго нялюдскага ў ім, не хацеў з ім чапляцца і ўсё думаў, што людзі самі ўбачаць і пакараюць яго. Крыўдлівы боль сціснуў хлопцава сэрца ад усведамлення таго, што Блішчынскі праз яго бяспечнасць ашукаў іх, дваіх параненых, і тым падставіў пад смерць. Вядома, за іхнімі спінамі ён дарвецца цяпер да ратунку, выжыве, дачакаецца светлага дня і кляшчом увап'ецца ў новае пасляваеннае жыццё — увап'ецца ў яго самае салодкае і мяккае месца. На ягоных грудзях будуць вісець баявыя медалі, у кішэнях будуць ляжаць паперкі, што дадуць яму патрэбныя правы ў жыцці, і ён будзе прапаведваць тое, у што сам не верыць, і здабываць сабе выгаду з тых пропаведзяў.

Распластаны на снезе, Цімошкін, мабыць, болей, чым паратунку, прагнуў помсты Блішчынскаму. Праўда, ён не ведаў тады, што б зрабіў з земляком — можа застрэліў бы, а можа б збіў яго ў горкі яблык, бо — разумеў — скардзіцца па закону на гэтага злыдня не было за што. Хіба ён не выконваў з імі баявую задачу ці здрадзіў Радзіме? Яны нават не мелі пэўнага доказу таго, што ён на полі бою пакінуў жывога маёра. Ён вынесе да сваіх ягоную сумку з сакрэтнымі паперамі, прыдумае сабе якое геройства ды яшчэ наговорыць на хлопцаў за тую гармату. Але ўсё ў Цімошкіне пратэставала супраць Блішчынскага, і ён тут пакляўся сабе, што, калі толькі выжыве, у што б там ні стала знойдзе пісара і люта адпомсціць яму.

Сцірта загарэлася недзе, і вецер настойліва раздзьмуваў у яе чэраве вялізны нябачны пажар. Дым сляпіў вочы і да кашлю драў горла. Збіты з панталыку новай бядой і не дужа імкнучыся ўхавацца, Цімошкін вярнуўся да Івана.

— Ну што?

Паранены павярнуў да яго спахмур-

ТРЫБУНА чытачоў

Тэлефонная кніжка

Ужо мінула пяць год, як у вёсцы Белкі правялі тэлефон. Ён знаходзіцца ў кватэры начальніка супрацьпажарнай каманды Кастуся Нікіцюка. Улетку правялі тэлефон, а зімой далі тэлефонную кніжку. Ад таго часу ў Беластоку памяняліся нумары тэлефонаў з чатырох — на пяцілікавыя, а Гайнаўка атрымала аўтаматычную тэлефонную цэнтралю і таксама памяняла нумары ўсіх тэлефонаў. Ніяк толькі не можа змяніцца тэлефонная кніжка ў Белках. Хто б захацеў куды далей пазваніць, чым у Трасцянку ці Нарву, нічога не зробіць, бо не ведае нумара.

Здаецца, што адказны за такі парадак павінен як мага хутчэй даставіць у вёску Белкі актуальную тэлефонную кніжку і гэтакім чынам адгукнуцца на маю крытыку.

М. Лук'янюк

„З гітарай па свеце" у Міхалове

Нядаўна ў міхалоўскім доме культуры адбылося выступленне Януша Ляскоўскага п. з. „З гітарай па свеце". Двухгадзінная праграма спевака спадабалася міхалоўскай моладзі. Была запоўнена глядзельная зала дома культуры.

Ул. Грыко

У СУБОТУ...

У суботу Рыбка зарплату дастаў.
Як ішоў дахаты, калегу спаткаў.
Калегу, зваць Бульва, падаў ён руку,
— Пастаў, Рыбка, чарку — чарку зямляку.
— Дарагі дружочак, як жа буду піць,
Я хачу для жонкі суценку купіць.
Бульва раззлаваўся, з гордасцю сказаў:
— Быў ты чалавекам, а свіннёю стаў!
Задумаўся Рыбка, што ж тут з ім зрабіць?
Мо яму пастаўлю, сам не буду піць.
I так пастаялі хвілінку, мо дзве,
А потым прапалі невядома дзе.
Казалі, з паўлітрам селі над ракой,
Выпілі па чарцы, потым па другой...
I так ціха, весела стала на зямлі,
Прапала суценка, грошы паплылі...
Рана ўшоў дахаты Рыбка — наракаў,
Спусціў галаў нізка, бы чаго шукаў,
А так цяжка, сумна было на душы —
Жонка дасць пахмелку — поўныя вушы.
З той пары наш Рыбка гарэлкі не п'е,
Усю зарплату жонцы цяпер аддае.
I піці не будзе, казаў для мяне,
Можа то й няпраўда — часамі хлябне...

Л. А.

Як не кіем, дык палкай...

Калісьці да зубнога лекара трэба было ехаць з Чаромхі ў Гайнаўку ці Бельск, трацiць палавіну дня. Цяпер на месцы ў Чаромсе ёсць зубны лекар, адзін, а людзей столькі, што каб да яго дастацца, трэба патраціць цэлы дзень. Адным словам, як гаворыцца, „не кіем, дык палкаю". Няўжо сапраўды праблемы гэтай немагчыма вырашыць?

У адказ на маю публікацыю „Пажаданне чыгуначнікаў" дырэктар беластоцкай чыгуначнай паліклінікі адказаў, што немагчыма даць працу другому зубному лекару, бо няма ў Чаромху ахвотных. Няўжо чаромхаўцы маюць такую брыдкую рэпутацыю? А мо толькі трэба праявіць больш зацікаўлення іхнімі справамі...

За пасрэдствам „Нівы" хачу злажыць цяперашняму зубному лекару ў Чаромсе Гражыне Пiліпчук сардэчную падзяку ад чаромхаўскіх пацыентаў за добрую, сапраўды лекарскую апеку. Няхай добрая слава, якую заваявала яна сярод шырокага круга чыгуначнікаў, застанецца такою да канца.

Ул. Сідарук

Прадаўшчыца з Дубяжына

У вёсцы Дубяжын ёсць крама, якую вядзе жыхарка вёскі Марыя Шэратуха. Цяпер яна ўжо 17 год. У 1958 годзе пачала сваю працу тут. Спачатку працавала ў маленькім памяшканні, ў хаце Марыі Стэпанюк. Было тады мала тавару і ў месяц таргавала яна толькі 30 тысяч зл. У такой цеснаце працавала 6 год.

Пабудавалі потым вялікую прыгожую прамыслова-спажывецкую краму, у якой змяшчаецца тавару на 350 тысяч. Наша мілая прадаўшчыца працуе тут ужо 11 год. Выконвае вялікі месячны план. Кожны дзень у краму прывозяць 200 кг свежага хлеба, булкі, цукар, муку, напіткі. Два разы ў тыдзень прывозяць прадукты з малака. Хаця мы жывем у вёсцы, аднак прадаецца за тыдзень 30 літраў смятаны, 4 кг жоўтага сыра, 20 кг белага сыра.

Каля крамы школа. Многа дзяцей на перапынках прыбягае купіць — хто сшытак, хто цукерак. I тут бяда. Прадаўшчыца наракае на дрэнную дастаўку гэтых тавараў. Самі ведаем, як дзеці рады добрым пранікам ці цукеркам. Наракае таксама на недахоп кавы, селядцоў, талерак, кілішкаў.

Іншая бяда, што наша прадаўшчыца мерзне ў краме. Кожны, хто не зойдзе сюды, пытае, як яна вытрымлівае такое зімна. Кожны гаворыць, але ці ніхто не можа знайсці спосабу, каб абагрэць краму? Тут, як кажуць, можна сабак ганяць. Прадстаўнік ГС на пытанне, як працаваць у такім холадзе, не даў адказу.

Валя Мойсік

Прэса ў бельскім белліцэі

Сама назва — ліцэй з беларускай моваю навучання гаворыць, што тут вывучаюць беларускую мову. І не толькі. У ліцэі распаўсюджваецца вялікая колькасць беларускіх газет і часопісаў. Усе вучні чытаюць тут „Ніву", усе выпісваюць „Беларусь". Вучні нашага ліцэя таксама ўсе купілі новы „Беларускі каляндар" на 1976 год. Вялікая ў тым заслуга настаўнікаў беларускай мовы — Зінаіды Красоўскай і Веры Рышчук.

Пры нагодзе варта сказаць таксама некалькі слоў аб новым календары. Як мне вядома, большасці вучням ён спадабаўся, на яго проста міла паглядзець — не тое, што ў мінулым годзе. Таксама і змест вельмі цікавы. Можна многа даведацца, чытаючы яго. Ёсць тут таксама творчасць маладога паэта, вучня 4а класа нашага ліцэя — Юркі Баены. Каляндар добры, а яшчэ лепш, што выйшаў ён перад новым годам.

Валянцін Анапюк

Па напільнікі ў Гарадок

Вядома, што напільнік у гаспадарцы вельмі патрэбны, бо трэба ж ім навастрыць разакі ў сячкарні, сякеру, пілу і нож. Але купіць напільнік у нас не так лёгка, бо няма іх у жалезных крамах у Крынках, Шудзялаве і Саколцы. Хто хоча купіць напільнік, няхай едзе ў Гарадок — там купіць. І так, людзі з Шудзялава, Сукавіч, усіх Астравоў і іншых вёсак едуць у Гарадок па напільнікі. А чаму гэта так, што ў адной краме ёсць напільнікі, а ў іншай няма?

Трэба сказаць, што ў Гарадку, як людзі гавораць, усялякіх тавараў больш, чым у іншых крамах.

Віт

Што з фізкультурным гуртком?

У маі 1975 г. у пасёлкавым камітэце № 4 быў створаны гурток таварыства распаўсюджвання фізічнай культуры. Ён стаў працаваць сярод моладзі пасёлка, развіваць спорт і турызм. Старшынёй гуртка стаў Чарняеўскі Рышард. Праца адразу разгарнулася. Старшыня сабраў членскія ўзносы, уручыў білеты, пачаліся спаборніцтвы ў ручным мячы. У гурток уступіла больш трыццаці членаў.

I ўсё было добра, пакуль не выехаў з Гайнаўкі старшыня Чарняеўскі. Бо як выехаў, усё занябала. Ніхто гуртком не зацікавіўся, а шкада, бо такі гурток на пасёлку вельмі патрэбны. А мо гарадское праўленне таварыства распаўсюджвання фізічнай культуры ў Гайнаўцы памагло б гуртку працаваць далей?

Вір

ДЗЕ? ШТО? КАЛІ?

25 лютага, а палове першай, у поўдзень у Бельску на вуліцы Бранскай

Новыя крамы ў Бельску

У гэтым годзе бельскі аддзел ВСС мае павышаныя заданні ў параўнанні з мінулым годам на 15 мільёнаў зл. Найбольшы пераробі прадукцыі мае фабрыка газіраваных вод і пякарні.

Аддзел атрымае ў гэтым годзе сем новых крамаў, новае памяшканне на кавярню і два павільёны тып "UNO" (ад лацінскага „адзін").

На вуліцы капітана Высоцкага будуецца крама на прамысловыя тавары з продажнай плошчай у 900 квадратных метраў. Адкрыты будуць новыя — рыбная і спажывецкая крамы на вуліцы Дубічы.

Іван Кірызюк

Клуб у Дашах

Вёска Дашы, што ў Кляшчэлеўскай гміне, ляжыць ля шашы, якая звязвае Кляшчэлі з Сямяцічамі. Вёска з году ў год прыгажэе. Тут школа, крама, малачарня, прыпынак ПКС-у. У мінулым годзе быў пабудаваны будынак, у якім змяшчаецца гараж на пажарніцкі самаход. У гэтым годзе ў канцы студзеня была аддадзена ў грамадскае карыстанне вялікая зала ў пажарным будынку, прызначаная на святліцу і клуб. Тут памясцілася крама, у якой прадае жыхарка вёскі Вадавец. Можна купіць цукеркі, піражнае, сшыткі, кніжкі, папяросы. У клубе можаш пачытаць газеты, паслухаць радыё, пайграць у шашкі, шахматы, ці проста пагутарыць. Апякуецца клубам мясцовы гурток ЗСМВ.

Марко

Бранская школа

У горадзе Бранску існуе і дзейнічае прафесіянальная сельскагаспадарчая школа. Яна з'яўляецца філіялам групы сельскагаспадарчых школ у Бельску. Вучыцца ў бранскай школе 49 асоб, у тым ліку 19 дзяўчат. Настаўнікамі працуе 7 чалавек, двое штатных, а іншыя прыходзяць навучаць сюды з гмінпай школы. Дырэктарам з'яўляецца І. Костра.

У школе дзейнічае гурток ЗСМВ, налічвае 25 членаў. Яны выконваюць грамадскую працу ў горадзе, школе, арганізуюць сяброўскія сустрэчы. Пасля заканчэння навукі ў гэтай школе, моладзь працуе на трактарах і іншых машынах. Большасць вучняў вяртаецца на бацькоўскую гаспадарку пасля заканчэння школы.

Мікалай Няплоха

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

ПРА РАМІЗУ НА ГРАНІЦЫ ВЁСАК

У 1 нумары гэтага года апублікавалі мы інфармацыю „Пачалі і што далей?" пра распачатую і потым закінутую і парослую пустазеллем рамізу на граніцы вёсак Бандары і Рыбакі. Праўленне гміны ў Шымках тлумач...

нелы, схуднелы твар, з вачыма, поўнымі клопату і ўласнага болю ды прытоенай трывогі.

— Уцёк! — не стаў хлопец таіцца ад сябра. — Збег праз вінаградпік.

Ваня не здзівіўся і не спалохаўся, а неяк вельмі моцна, да белых плямаў на шчоках, сціў сківі і зацята паглядзеў у прастор.

— Падлюга!.. Цяпер нам канец.

Цімошкін стуліўся за снежным узгоркам недалёка ад сябра і пусціў у поле некалькі чэргаў. Немцы па адным перабягалі, набліжаючыся да сціраты, стрэлы раз-пораз гулка гркаталі ў марозным абшары і шкуматалі салому.

Цяпер канец — гэта пэўна, — думаў хлопец. Бо куды ж яны дзенуцца, адрэзаныя ад сваіх? Магчыма, іх спаляць, калі не заб'юць раней, чым разгарыцца гэта сціпта, або для допыту возьмуць у палон і там закатуюць, паб'юць, зніпчаць. Як жа дорага абышлася яна, тая яго былая цярплівасць, нерашучасць, тое яго лянотнае жаданне заладзіцца з сваім чалавекам-земляком. Цяпер — пакаранне, расплата за ўсё...

Але яны былі зусім маладыя і вельмі хацелі жыць. Жыць, каб дачакацца міру, свайго сціплага чалавечага шчасця ў жыцці. І яшчэ Цімошкін страшэнна не хацеў гінуць, выпусціўшы ў тое запаветна-нязнанае будучае жыццё выкрутлівую вужаку — Блішчынскага. І, пэўна, таму, што бунтавала-бруіла ў ім гэтая нескароная прага жыць, хлопец — галодны, знямоглы і

паранены, той, што паўгадзіны назад не мог павярнуцца ў ...

чыў на н...

— Бярь...

— Што...

Сябра ...

ўменна зі...

тоўнай на...

свае рукі...

Шчарбаку...

ўчэпістым...

чых груд...

пружыўся...

сілы, з ст...

сябра і ст...

ны агонь...

„Яшчэ ...

Яшчэ тро...

намаганні-...

цяперашня...

мотны мет...

вай галаве ...

таўся, ногі згіналіся, і хлопец падаў тварам у снег. Пад яго падбародкам расшчапляліся Ваневы рукі, ён скочваўся з плеч, і Цімошкін колькі хвілін знясілена хапаў ротам паветра.

Пластом ляжаў ён, прыпаўшы шчакой да снежнае гурбы, і бяссільна слухаў, як Іван, падняўшы пісталет, хрускаў курком і спыніў дыханне. Знайчыць, яны ўсе гналіся следам, і каб хоць трохі затрымаць іх, Іван у прыпынках старанна, пакутна цэліўся і бухаў стрэлам.

(Працяг будзе)

П-т-к. Вашы новыя вершы выдаюцца недапрацаванымі. Напрыклад, „Бярозавы крыж" па задуме цікавы, але прадумайце яго нанава.

Марко. Вашы прапановы адносна красвордаў ці іншых загадак у „Ніве" варты ўвагі, але адначасова паведамляем, што „Зорка" ў кожным нумары змяшчае такія матэрыялы — для разумовых гульняў.

Елізавета Кавальчык. Вашы вершы з пабыўкі на Ахоцкім узбярэжжы цікавыя па зместу, але мы не друкуем па-руску.

Хлябіч Ф. Верш пра рамізу надрукуем.

wej ludności ruszą prace wykończeniowe dwu remiz strażackich.

Naczelnik Gminy
Mikołaj Ławreszuk

„Niwa" — Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. Wydawca Przedsiębiorstwo Wydawniczo-Kolportażowe RSW w Białymstoku. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Indeks 36911/36671.

Імпартгумар

Нос Гадоліо

Нарадзіўшыся на свет божы, Гадоліо нічым не адрозніваўся ад кожнага іншага дзіцяці і да дванаццаці год быў звычайным, зусім нармальным дзіцём. Але калі яму споўнілася дванаццаць, свет для яго раптоўна перайначыўся ў пекла; яго прыгожы носік раптам пачаў расці сам па сабе, не звяртаючы ўвагі на іншыя часткі цела, да тых пор, пакуль не дасягнуў гіганцкіх памераў. Недарэчны нос быў падобны на гарбуз і задзірліва ззяў на маленькім твары. Гадоліо вар'яцеў ад гора.

Ды амаль заўсёды ў нашым жыцці за няўдачай ідзе ўдача. Так здарылася і на гэты раз.

Нехта пусціў чутку, што нос Гадоліо мае цудатворныя якасці. Першымі клюнулі на вудачку старыя дзеўкі. Яны маліліся на нос Гадоліо і прасілі Бога аб замужжы. Затым аб носе дачуліся надужыя старэчы і патрабавалі, каб Гадоліо сваім магічным носам вылечыў іх ад рэўматызму. Гадоліо нікога не пераконваў у адваротным. Прыналежны яму кавалачак храстка і мяса ператварыўся ў грамадскі набытак.

Найбольш фанатычныя жыхары горада, не вагаючыся, гаварылі, што нос пасланы ім як дар божы. Калі нехта захворваў, перш чым звярнуцца да лекара, клікалі Гадоліо і прасілі: „Панюхай яго". І звычайна, калі хворы не ўміраў, дык выздараўліваў. У горад пачалі прыязджаць турысты з фотаапаратамі, прывабленыя чарадзейным носам. Кажуць, што адзін з іх зняў на нос Гадоліо каля васьмі тысяч кадраў і патраціў бы куды больш, ды ва ўсім горадзе кончыліся запасы фотаплёнкі.

У святочных працэсіях Гадоліо заўсёды ішоў наперадзе, урачыста несучы свой нос, а жыхары горада станавіліся перад ім на калені і хрысціліся.

Гадоліо іграў важную ролю ў эканоміцы горада: да яго звярталіся за прадказаннямі аб ураджаі. Ён з таямнічым выглядам нюхаў паветра і гаварыў:

— Магчыма, будзе дождж, але не выключана, што ў апошнюю мінуту хмары развеюцца.

Ды аднойчы прыехаў у горад нейкі Паскуалоне, які славіўся сваімі незвычайнымі вушамі. Пары яго вушэй мог пазайздросціць кожны індыйскі слон. А каб яшчэ больш паразіць людзей, Паскуалоне рухаў сваімі вушамі. Вушы ашаламілі горад. Насельніцтва падзялілася на два лагеры: адны сталі ў абарону носа, другія сталі на бок вушэй. І ўрэшце, як усё новае, перамаглі вушы. І праз нейкі час ніхто ў горадзе — ні старыя дзеўкі, ні старэчы, ні аграномы — нават не ўспаміналі аб носе. Няшчасны Гадоліо не мог перажыць свайго падзення і памёр ад нуды, адзінокі і пакінуты ўсімі.

Раланда Бетанкур Гамез (Куба)

УКЛЮЧЫ ГАЛАСНЕЙ!

— Ой, Іван, у мяне сёння цэлы дзень у галаве музыка! — звяртаецца дзяўчына да хлопца.

— Ну, дык уключы галасней, і я паслухаю.

Як пачынаецца сварка

(ПАВОДЛЕ ЯНА БЖЭХВЫ)

Нешта гусачка качачцы зводзіць,
Што няхораша курачка ходзіць.
Кліча курачка гусачку ў госці —
Смешны, кажа, у качачкі хвосцік.
Потым качачка курачку кліча,
Нешта шэпча аб дзюбе індычай.
А індычка гусям наракае,
Што цасарка такая-сякая...
Што спачатку шапталі на вушка,
Стала хутка вядома ўсім
птушкам.

Бо і як жа трываць, калі чуеш,
Што казала адна на другую?
Перакажа пляткарцы пляткарка,
І тады — пачынаецца сварка.
Вунь на качак кудахкаюць куры,
Што іх качар — абжорысты
дурань.
А на курачку сварацца гусі,
Што яна толькі ходзіць
ды хлусіць.
Лаюць качкі дурную індычку
За яе балбатлівую звычку.
Потым лае індычка цасарку...
Потым хтосьці кагосьці
па карку...
І, нарэшце, усе птушкі ў балоце,
А з хвастоў — засталося
ашмоцце.

Янка Брыль

ДАЛІКАТНЫ ГОСЦЬ

Аднойчы Івана паклікаў у госці яго сваяк Кузьма.

Пачаставаліся чаркай і пачалі закусваць яешняй. Іван праглынуў кавалачак, другі і скрывіўся. А сваяк Кузьма пытаецца:

— Няўжо вугалёчак трапіўся?

Іван супакоіў сваяка:

— Не, братачка, яешня таксама трапляецца...

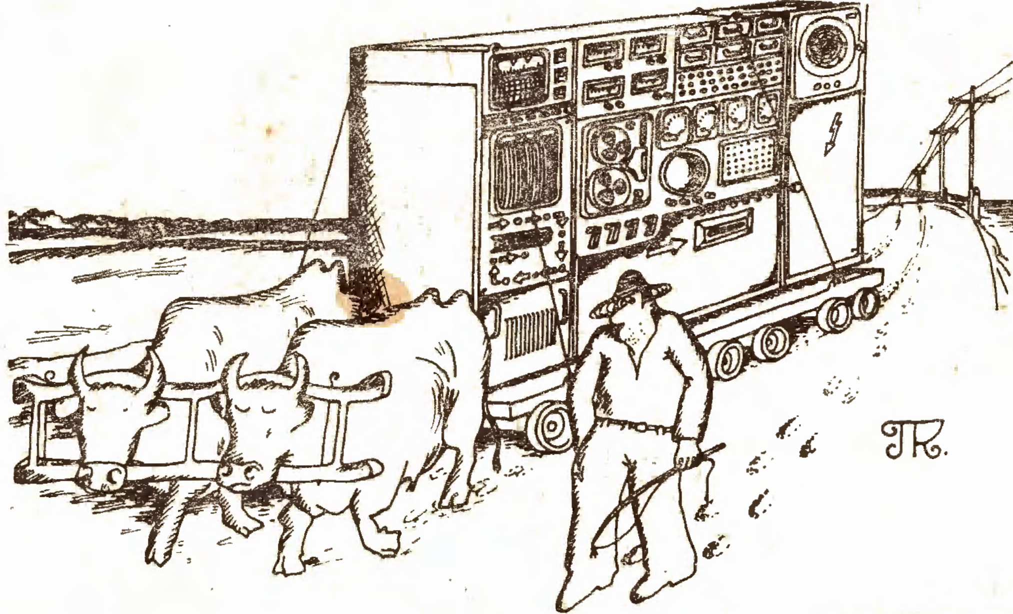

Без слоў.

...Ён лічыў, што бярэ новыя рубяжы, а гэта былі толькі перашкоды.

...Яго хобі: нічым не цікавіўся.

XX стагоддзе!

РАЗЛІЧЫЛІСЯ

У кватэры сапсаваўся водаправод. Гаспадар пазваніў у домакіраўніцтва і папрасіў прыслаць майстра. Майстар прыйшоў, за пяць мінут паправіў, што трэба, і, намякаючы на чарку, пачаў хваліць сваю работу: „Я вельмі акуратна ўсё зрабіў. Для добрых людзей і працы лішняй не шкада..."

А гаспадар кажа:

— Дзякую за добрыя словы. Прыходзь заўтра, дык я табе лішні раз скажу „дзякуй".

МІКОЛКА

— Міколка, ты рашыў задачу? — спытаў бацька.

— Рашыў.

— А ну, пакажы сшытак?

— Ды я ж яе ў галаве рашыў, — адказаў Міколка.

У ЧЫМ СПРАВА

Непісьменная бабуля, атрымліваючы пенсію, заўсёды ставіла крыжык, але аднойчы замест крыжыка паставіла кружок.

— У чым справа? — спытаў касір. — Чаму вы паставілі кружок?

— Я выйшла замуж, і цяпер у мяне іншае прозвішча.

З ПАДАРОЖЖА ЦІМОХА СКОКА

— Як вам спадабалася падарожжа ў Рым?

— Усё было дасканала, асабліва пакой у атэлі.

— Ну, а сам горад?

— Мы амаль не выходзілі. Пакой каштаваў нам так дорага, што было б недарэчна не карыстацца ім увесь дзень!

ПРАШУ ВАС ЗА СВЕДКА

— Дарагі Кастусь, а ці не пайшлі б вы мне за сведка ў суд?

— З вялікай радасцю. Восць нядаўна я аднаму пасведчыў, дык далі яму пятнаццаць год...

СНЕДАННЕ

Двое студэнтаў снедаюць у сталоўцы.

— Але і цвёрдыя ж булкі ў гэтай сталоўцы, — кажа адзін.

— Нічога, — кажа другі, — затое смятана рэдкая.

ЗЯМЛЯ — ТАВАР ДЭФІЦЫТНЫ

На плошчы перад адной з муніцыпальных устаноў японскай сталіцы тоўпіўся народ. Доўгая чарга марудна рухалася да грузавіка з адкінутымі бартамі. Выстаяўшы гадзіны дзвепаўтары, многія зноў станавіліся ў канец чаргі. Што за дэфіцытны тавар тут прадаюць? Аказваецца — зямлю.

Расліны, якія вырошчваюцца ў кветкавых гаршках, — амаль што адзіная магчымасць для такійцаў дакрануцца да прыроды. Далёка ж не ў кожным раёне горада ёсць паркі і скверы, а плошча зялёных насаджэнняў у гарадскіх кварталах часам не перавышае аднаго працэнта. Але і гэта зеляніна насычана пылам і смогам.

І вось па патрабаванню жыхароў муніцыпальныя ўлады сталі час ад часу прывозіць у Токіо па некалькі грузавікоў зямлі.

НАСУПЕРАК ПРЫЦЯГНЕННЮ

Цуды, ды і толькі, на гэтай вышыне Барнхольм у Балтыйскім моры! Тут выяўлена праўдзівая „зачараваная гара". Калі цераз яе праклалі дарогу, дык аказалася, што аўтамабілі могуць уязджаць на вяршыню з выключаным маторам, падпарадкоўваючыся нейкай містычнай сіле. Мясцовая газета „Барнхольмерен" прыпісвае яе невядомым навукі „магнітным сілам". Канкурэнт жа газета „Барнхольмс Цідэндэ" цвярдзіць, і, здаецца, не без рацыі, што тут звычайны аптычны падман: тутэйшы рэльеф мае такі значны, хоць і пакаты, схіл у бок гары, што кожная машына ўязджае на яе проста па інерцыі.

Трэба ацэньваць кожны свой учынак. Але не занадта дорага.